

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava III sudkyňou JUDr. Katarína Mikulčíkovou v spore žalobkyne: **Poradňa pre občianske a ľudské práva**, so sídlom Krivá 23, Košice, IČO: 37 867 270, zastúpenej: Mgr. Vanda Durbáková, advokátka, so sídlom Krivá 23, Košice proti žalovaným: **1/ Slovenská republika**, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Limbová 2, P.O.BOX 52, Bratislava, **2/ Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom Limbová 2, P.O.BOX 52, Bratislava, IČO: 00 165 565, **3/ Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana Prešov**, so sídlom Hollého 14, Prešov, IČO: 00 610 577, zastúpeného: Advokátska kancelária GOGA a spol., s.r.o., so sídlom Kupeckého 4, Košice, IČO: 36 863 947, o porušení zásady rovnakého zaobchádzania, takto

r o z h o d o l:

Žalobu z a m i e t a.

Žalovaní 1/, 2/ a 3/ majú proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v pomere 100 %.

O d ô v o d n e n i e

1.1. Žalobkyňa sa žalobou podanou tunajšiemu súdu dňa 31.12.2013 domáhala, aby súd rozhadol, že: 1. žalovaný 1/ porušil zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijal preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie u žalovaného 3/, ktorá je predmetom tohto konania,

DON: 8.8.2022 (202)

2. žalovaný 2/ porušil zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijal opatrenia na odstránenie diskriminácie u žalovaného 3/, ktorá je predmetom tohto konania,

3. žalovaný 3/ umiestňovaním žien rómskej etnickej príslušnosti do oddelených izieb na gynekologicko-pôrodníckom oddelení, v pôrodnickej časti oddelenia, porušil zásadu rovnakého zaobchádzania a dopustil sa tak diskriminácie rómskych žien z dôvodu ich etnickej príslušnosti a pohlavia,

4. žalovaný 3/ je povinný do 30 dní od právoplatnosti rozsudku napraviť protiprávny stav, ktorý bol predmetom tohto konania, t.j. umiestňovať rómske ženy na izby spoločne s ostatnými ženami, ktoré nie sú rómskeho etnického pôvodu,

5. žalovaný 2/ je povinný do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku vykonať u žalovaného 3/ kontrolu nad dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a odstránením protiprávneho stavu, ktorého sa žalovaný 3/ dopustil, zároveň je povinný do 30 dní od vykonania kontroly zverejniť závery vykonanej kontroly na svojej webovej stránke a uložil žalovaným povinnosť nahradíť žalobkyni spoločne a nerozdielne trový konania.

1.2. Žalobu odôvodnila tým, že na oddelení pôrodníctva u žalovaného 3/ v starej pôrodnici i v monobloku dlhodobo existujú oddelené izby, kde sú umiestňované výlučne pacientky rómskeho etnického pôvodu („rómske izby“), pričom na tento protiprávny stav žalobkyňa dlhodobo poukazuje, prakticky od roku 2002. Prieskum zameraný na zistenie povahy segregácej praxe na gynekologicko-pôrodníckom oddelení žalovaného 3/ a jej dopadu na pacientky rómskeho etnika vykonaný žalobkyňou, realizovaný v mesiaci máj 2013, verifikoval podľa žalobkyne existenciu samostatných izieb, do ktorých sú umiestňované ženy na základe svojej etnickej príslušnosti. Žalobkyňa uviedla, že túto skutočnosť potvrdili všetky štyri ženy rómskej etnickej príslušnosti, ktoré rodili v starej pôrodnici ako aj všetkých 13 žien, ktoré rodili v novej pôrodnici. Len jedna zo 17 optytovaných žien bola na izbe s nerómskou ženou. Žalobkyňa dôvodila, že samostatné rómske izby nemohli vzniknúť dôsledkom nižšieho počtu žien z majority, resp. ich neprítomnosti na oddelení v danom čase - žalovaný 3/ dlhodobo umiestňuje ženy rómskej etnickej príslušnosti do spoločných izieb. Optytované rómske ženy uviedli, že na oddeleniach pôrodníctva nemocnice boli v čase ich pôrodu dve, tri alebo štyri samostatné tzv. rómske izby, výsledky prieskumu tiež naznačili, že žalovaný 3/ má tendenciu umiestňovať rómske ženy do samostatných izieb aj vtedy, ak sú tieto izby plne obsadené, vtedy sú prinesené ďalšie posteľe, resp. ženy sú umiestňované aj na už obsadenú posteľ. V rámci doplňujúceho prieskumu bolo zistené, že prax sa týka aj mestských žien. Žalobkyňa okrem uvedeného prieskumu vykonalá monitoring webových diskusných fór pre mamičky a budúce mamičky so špecifickým zameraním na žalovaného 3/ a aj tento potvrdil dlhotrvajúcemu existenciu samostatných izieb pre ženy rómskej etnickej príslušnosti. Žalobkyňa uviedla, že umiestňovanie žien do oddelených izieb na oddelení gynekológie a pôrodníctva, v pôrodnickej časti, u žalovaného 3/ predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, pričom konanie žalovaného 3/ posilnené nečinnosťou žalovaného 1/ a 2/ je v rozpore s vnútrostátnou legislatívou ako s medzinárodnými predpismi.

1.3. Žalobkyňa odvíja svoju aktívnu legitimáciu na podanie žaloby z toho, že segregovanie rómskych žien na oddelení pôrodníctva u žalovaného 3/ predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorým sú dotknuté práva väčšieho počtu žien,

pričom je zároveň ohrozený verejný záujem spočívajúci v tom, aby žalovaní konali v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a v súlade so základnými ľudskými právami, ktoré boli alebo mohli byť porušením tejto zásady dotknuté. Žalobkyňa má za to, že sú splnené podmienky stanovené v § 9a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) a na základe uvedeného jej patrí právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie, keďže je právnickou osobou, ktorej cieľom a predmetom činnosti je ochrana pred diskrimináciou.

1.4. Žalobkyňa poukázala na pojem segregácia a má za to, že tieto kritériá sú aplikovateľné aj v tomto prípade, keď umiestňovanie rómskych žien žalovaným 3 do tzv. rómskych izieb je nutné definovať ako ich priamu diskrimináciu vo forme segregácie, a to na základe ich etnického pôvodu. Podľa žalobkyne je zrejmé, že rozhodujúcim kritériom pre umiestňovanie rómskych žien na oddelení pôrodníctva do oddelených tzv. rómskych izieb u žalovaného 3/ je rómska etnická príslušnosť a týmto vo svojom dôsledku dochádza k vyčleňovaniu rómskych žien do oddelených izieb, preto toto konanie v praxi konštituuje rasovú segregáciu.

1.5. Žalobkyňa poukázala na čl. 4 ods. 2 písm. i) Štatútu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a tiež § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z.z.“) a uviedla, že žalovaný 2/ je povinný vykonávať kontrolnú činnosť v oblasti zdravotnej starostlivosti a analogicky aj v oblasti služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ako zriaďovateľ žalovaného 3/ kontrolu popisovaného protiprávneho stavu nevykonal, neprijal opatrenia na odstránenie tohto protiprávneho stavu, čím podľa žalobkyne porušil zásadu rovnakého zaobchádzania, keďže v zmysle antidiskriminačného zákona ako aj ďalších medzinárodných právnych predpisov je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti poskytovania služieb.

1.6. Žalobkyňa ďalej dôvodila, že je irelevantný úmysel diskriminovať zo strany žalovaných. Rasovú segregáciu nepodmieňuje skutočnosť, či zo strany žalovaného 3/ ide o zamýšľané alebo nezamýšľané konanie. Nezákonnosť umiestňovania žien rómskej etnickej príslušnosti neodstraňuje ani skutočnosť, ktorú naznačil vykonaný terénný prieskum, a to že v malom počte vybraných jednotlivých prípadoch boli zamestnancami žalovaného tri rómske ženy umiestnené aj na izbe s nerómskymi ženami, resp. im bolo umožnené vybrať si, či chcú byť na rómskej izbe alebo s nerómskymi ženami, išlo konkrétnie o rómske ženy, ktoré mali svetlejšiu farbu pleti, resp. boli na subjektívne vyššej socio-ekonomickej úrovni. Žalovaný 3/ demonštratívne pristupuje k ženám rómskeho etnika nie ako k subjektom práva, ale ako k objektom práva, pričom vytváranie tzv. rómskych izieb je na úkor ľudskej dôstojnosti. Okrem diskriminácie na základe etnicity, ide podľa žalobkyne tiež o diskrimináciu rómskych žien na základe pohlavia, pretože k ich diskriminácii dochádza v pôrodnici v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom, v čase, keď sú zraniteľné ako ženy. Akékoľvek nepriaznivé zaobchádzanie so ženou v súvislosti s tehotenstvom alebo materstvom preto predstavuje priamu diskrimináciu z dôvodu jej pohlavia, v tomto smere je tiež

nevyhnutné matku a dieťa vnímať ako neoddeliteľnú jednotu, preto diskriminácia rómskych žien predstavuje súčasne aj diskrimináciu ich detí.

1.7. Žalobkyňa zdôraznila, že dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v predchádzaní, zakázaní a odstraňovaní všetkých praktík rasovej diskriminácie. Žalovaný 2/ ako ústredný orgán štátnej správy a žalovaný 1/ ako členský štát Európskej Únie a Rady Európy, sú viazaní pozitívou povinnosťou prijímať opatrenia vedúce k predchádzaniu všetkým formám diskriminácie a v prípade jej existencie sú povinní priejať opatrenia vedúce k jej odstráneniu, k čomu však nedošlo, a to aj napriek vedomosti o protiprávnom stave žalovaným 1/ a žalovaným 2/.

1.8. Žalobkyňa záverom uviedla, že segregácia osôb na základe etnicity je v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti. Oddeľovanie rómskych žien do izieb výhradne s rómskymi ženami má negatívny vplyv na rómske ženy a porušuje ich právo na rovnosť, predstavuje zásah do ich ľudskej dôstojnosti a cti, keďže zákonite v nich vytvára pocit menejcenosti, že ich majoritná spoločnosť považuje za podradené a chce sa od nich v rámci prirodzenej medziľudskej interakcie dištancovať. Viacero žien v rámci prieskumu odpovedalo, že sa ich umiestnenie do rómskych izieb negatívne dotklo a vnímali ho ponižujúco, rómske ženy, ktoré vnímali umiestnenie na rómskej izbe indiferentne alebo ho uprednostňovali, to vysvetľovali tým, že ženy z majorítnej by sa nad nich povyšovali a medzi rómskymi ženami sa cítia lepšie. Tento stav je potrebné vnímať z pohľadu žalobkyne ako paradox. Uvedené je potrebné podľa žalobkyne vnímať v kontexte toho, že nejde o prax, ktorá by bola na Slovensku ojedinelá a týkala sa výlučne žalovaného 3/. Žalobkyňa mala za to, že oznamila súdu skutočnosti, na základe ktorých je možné dôvodne usudzovať, že zo strany žalovaných došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania.

2.1. Žalovaný 1/ a 2/ vo vyjadrení k žalobe zo dňa 08.04.2014 úvodom namietal svoju pasívnu legitimáciu v spore. Podľa žalovaného 1/ a 2/ zo žaloby nie je zrejmé, na základe akých právnych a skutkových okolností je žalovaná Slovenská republika a Ministerstvo zdravotníctva, pričom sa jedná o totožný petit. Pasívna legitimácia v spore nie je daná, napäťo žalovaný 2/ nie je gestorom antidiskriminačného zákona, ďalej nie je zrejmé, na základe akého zákona je možné zaviazať Slovenskú republiku, aby prijala opatrenie na odstránenie diskriminácie u konkrétnego subjektu - žalovaného 3/ a súčasne žiadať, aby súd na to isté zaviazal ministerstvo. Slovenská republika má predsa podľa aktuálneho právneho stavu legislatívu, ktorá definuje zákaz diskriminácie (Ústava Slovenskej republiky, antidiskriminačný zákon, Zákonník práce a množstvo iných právnych predpisov, pre oblasť zdravotnej starostlivosti § 11 zákona č. 576/2004 Z. z.). Podľa ministerstva nie je jasne konkretizovaný dôvod zo strany žalobkyne, na základe čoho je pasívne legitimované ako žalovaný 2/. Žalobkyňa v žalobe neuviedla, na základe akého právneho predpisu je zriaďovateľ nemocnice povinný kontrolovať poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Žalovaný 1/ a 2/ poukázal na § 81 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“) a uviedol, že orgánom dozoru je ten orgán, ktorý vydal povolenie na poskytovanie zdravotnej

starostlivosti. Žalovaný 3/ je v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z. všeobecnou nemocnicou a povolenie vydáva samosprávny kraj (§ 11 ods. 2 písm. g/), v danom prípade Prešovský samosprávny kraj. Ministerstvo je oprávnené vykonávať dozor, avšak nie je oprávnené ukladať pokuty, na to je oprávnený jedine orgán príslušný na vydanie povolenia. Pokial' ide o správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti je to Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Povinnosti poskytovateľa sú upravené v § 79 zákona č. 578/2004 Z. z., pričom tento je povinný pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti dodržiavať osobitné predpisy, teda aj ustanovenia § 6 až 17 zákona č. 576/2004 Z. z. (vrátane § 11 o zákaze diskriminácie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti).

2.2. Žalovaný 1/ a 2/ d'alej uviedol, že podnet na vykonanie kontroly a zjednanie nápravy zo dňa 20.08.2013 ministerstvo vybavilo podľa právomoci a kompetencií, ktoré mu vyplývajú zo zákona č. 576/2004 Z.z. a zákona č. 578/2004 Z.z., pričom dospelo k záveru, že tento podnet nemožno vybaviť formou kontroly, nakoľko sa jedná o požiadavku na prijatie právnej úpravy na odstránenie rasovej diskriminácie a v prípade, ak má žalobkyňa vedomosť o konkrétnom prípade zriaďovania rómskych izieb, aby podala konkrétny podnet a odkázalo aj na § 17 zákona č. 576/2004 Z. z.

2.3. Podľa žalovaného 1/ a 2/ z ustanovenia § 3 ods. 2 antidiskriminačného zákona je potrebné na preukázanie tvrdenia žalobkyne, že ministerstvo neprijalo opatrenia na odstránenie protiprávneho stavu v súvislosti s tzv. rómskymi izbami preukázanie porušenia konkrétnego práva konkrétnej osoby. Ministerstvo má za to, že zákaz diskriminácie je dostatočne upravený v § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. a nie je možné na každý prípad vytvárať nové legislatívne úpravy. Ministerstvo má za to, že nemohlo porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania v prípade tvrdenia žalobkyne, že dochádza k segregácii rómskych žien na gynekologicko-pôrodníckom oddelení, nakoľko v rámci kompetencií a právomoci vytvorilo v právnych predpisoch týkajúcich sa poskytovania zdravotnej starostlivosti také ustanovenia, ktoré zabranujú diskriminácii (zákon č. 576/2004 Z. z.). Na základe uvedeného navrhhol, aby súd žalobu voči žalovaným 1/ a 2/ zamietol.

3.1. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k žalobe zo dňa 13.05.2014 uviedol, že oddelenie gynekológie a pôrodníctva žalovaného 3/ je rozdelené z priestorových dôvodov na dve oddelenia, ktoré sa nachádzajú v dvoch rôznych budovách, všetky izby sú vybavené a zariadené rovnako s tým rozdielom, že na oddelení II má každá izba svoje vlastné sociálne zariadenie (WC a umývadlo), avšak na oddelení I je pre niekoľko izieb jedno spoločné sociálne zariadenie. Sprchy sú na obidvoch oddeleniach spoločné. Umiestňovanie izieb na jedno alebo druhé oddelenie nezávisí od etnika, ku ktorému sa žena hlási, ale od obce, z ktorej žena pochádza. Samozrejme každá žena na hociktorom oddelení si môže zaplatiť nadštandardnú izbu. Tehotné ženy sú do jednotlivých izieb pridelované podľa toho, kde je momentálne voľné miesto. Keďže pôrodnosť u rómskeho etnika je vo výške 30-33%, teda 1/3 zo všetkých pôrodotov, logicky to znamená, že v určitom čase sa pri takejto pôrodnosti dostane viac žien rómskeho pôvodu spolu na jednu izbu.

3.2. Žalovaný 3/ poukázal na ich spolupatričnosť k etniku, ktorá je veľmi silno vyvinutá, čo znamená, že ak sa dostanú na izbu k zvyšnej populácií, často sa stáva, že ženy rómskeho etnika sa samé dožadujú prekladu na spoločnú izbu k svojim známym alebo

pribuzným, čo je aj bez ohľadu na špecifikum tohto etnika prirodzené a dosť pochopiteľné. Rozdielom je, že tieto ženy z pomerne málopočetného etnika, ale s niekoľkonásobne vyššou graviditou ako u zvyšku populácie, majú medzi ostatnými tehotnými ženami s vysokou pravdepodobnosťou nejakú inú pribuznú alebo známu, ku ktorej sa dožadujú byť premiestnené. Pri prípadnej akejkoľvek menšej nevôle zo strany zdravotníckeho personálu o vyhovenie tejto požiadavky, sú žiadosti doplnené často o hlasné prejavy nevôle, prípadne k samovoľnému premiestneniu na izby s pribuznými. Žalovaný 3/ ďalej uviedol, že ak je umiestňovanie týchto žien do spoločných izieb na ich vlastnú žiadosť z vyššie popísaných dôvodov segregáciou, tak potom je na mieste zdôrazniť, že tieto ženy sú segregované z vlastnej iniciatívy. V tejto súvislosti poukázal na to, že príslušníčky tohto etnika sa samé segregujú nielen od zvyšku miestnej populácie, ale aj samé medzi sebou. Rozdeľujú sa podľa kultúrno - sociálnej vyspelosti a oblasti, z ktorej pochádzajú. Aj samotné rómske ženy z vyspelejších oblastí odmietajú byť umiestnené na spoločných izbách so ženami zo zaostalejších oblastí, lokalít (či už napr. z dôvodu, že nevedia jazyk, neovládajú základné hygienické návyky, nedodržiavajú liečebné postupy, sú nedisciplinované, vulgárne či agresívne, porušujú zákaz fajčenia na izbách).

3.3. Aj keď zdravotný personál žalovaného 3/ plne rešpektuje odlišnosti rómskeho etnika, ku všetkým pacientom pristupuje vysoko profesionálne, teda aj rovnocenne. To okrem iného znamená, že dodržiavanie nemocničných poriadkov a liečebných pokynov vyžaduje od všetkých pacientov rovnako. Žiadosti a sťažnosti sa snaží vybaviť optimálne, t.j. s cieľom dosiahnuť konsenzus nielen medzi žalovaným 3/ a pacientmi, ale aj medzi pacientmi navzájom, keďže nedisciplinovanosť a neporiadnosť rómskeho etnika sú častým ohniskom nespokojnosti aj u väčšinovej populácie. Často tak zdravotnícky personál, ale aj samotný žalovaný 3/ čeli stretu rôznych osobných protichodných záujmov. Žalovaný 3/ pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti voči každému pacientovi postupuje vždy rovnako, v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania. Tvrdenie žalobkyne, že zamestnanci žalovaného 3/ robia selekcii pacientov po príchode do pôrodnice podľa farby pleti je vykonštruované, nezakladajúce sa na pravde. O vyššie uvedených skutočnostiach už bola žalobkyňa viackrát informovaná. Vo vzťahu k argumentu žalobkyne, podľa ktorého žalovaný 3/ delenie na rómske a nerómskej izby odmietol, avšak ich existenciu nepoprel, žalovaný 3/ uviedol, že už samotné odmietnutie segregácie v sebe nevyhnutne zahrňa popretie existencie segregovaných izieb. Z hľadiska hmotného zabezpečenia sú všetky pacientske izby na oddelení gynekológie a pôrodníctva I ako aj oddelení gynekológie a pôrodníctva II žalovaného 3/ vybavené rovnako, iba s tým rozdielom, že na oddelení II má každá izba svoje vlastné sociálne zariadenie, avšak na oddelení I, je pre niekoľko izieb jedno spoločné sociálne zariadenie. Pacientky z týchto jednotlivých izieb používajú tie sociálne zariadenia, ktoré sú im dispozične najbližšie. Tak ako izby, ani sociálne zariadenia či iné priestory, nie sú teda rozdelené na základe žiadneho rasového, etnického či iného diskriminačného princípu.

3.4. Žalovaný 3/ žalobcom popísané konanie absolútne odmieta. Dokonca sám žalobca nehovorí o segregácii v absolvútnom rozsahu, teda ako o jasne danom pravidle, ale vychádza len zo skutočnosti, o ktorých sa dozvedel na základe ankiet, teda akéhosi štatistického zisťovania výpravy vybranej (nie veľmi početnej) skupiny respondentov. Podľa žalovaného 3/

je namieste poznamenať, že ani diskusné internetové fóra nepredstavujú relevantný zdroj informácií, nakoľko v nich vystupuje nie veľmi početná skupina osôb, ktorá sa skrýva pod imaginárnymi označeniami. Taktôz označené osoby sú na základe svojej anonymity motivované aj k tomu, aby prezentovali extrémne situácie a témy, čím získavajú pozornosť ostatných návštevníkov a priamo úmerne aj návštevnosť webovej stránky, s čím súvisí aj jej hodnota napríklad vo vzťahu k cenám za zverejnenú reklamu. Žalovaný 3/ poukázal na § 2a odsek 2 antidiskriminačného zákona a uviedol, že je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, do ktorého spádovej oblasti patrí celý Prešovský samosprávny kraj. Ako najväčšiemu zdravotníckemu zariadeniu v danom regióne mu prináleží aj najväčšia pozornosť nielen zo strany kontrolných alebo dozorných orgánov, ale aj zo strany médií či rôznych záujmových skupín, pričom napriek podnetom neboli zistené žiadne pochybenia. Žalovaný 3/ má za to, že inak tomu nie je ani v prejednávanej veci, žalovaný 3/ sa žiadnym spôsobom nedopustil konania, ktorým by mal pristupovať pacientkam rómskeho etnického pôvodu menej priaznivo oproti majoritnej skupine žien. Podľa jeho názoru jeho konanie nezakladá nárok uplatnenia takzvanej antidiskriminačnej žaloby, a preto navrhol žalobu zamietnuť a priznať mu náhradu týchto konaní.

4.1. Žalobkyňa sa v replike zo dňa 05.09.2016 k námietanej pasívnej legitimácii žalovaného 1/ vyjadriala tak, že žalovaný 1/ ako subjekt medzinárodného práva ratifikoval viacero medzinárodných zmlúv na ochranu ľudských práv, z ktorých mu vyplýva pozitívna povinnosť prijímať opatrenia vedúce k predchádzaniu všetkých foriem diskriminácie a v prípade zistenia diskriminačného konania povinnosť prijať opatrenia vedúce k jej odstráneniu, ktorá mu vyplýva z medzinárodného práva (Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Dohovor o ochrane základných ľudských práv a slobôd) ako aj vnútrostátnej legislatívy (§ 2 odsek 3 antidiskriminačného zákona). Prijatie antidiskriminačnej legislatívy samo o sebe v tomto kontexte, podľa žalobkyne nie je možné považovať za dostatočné preventívne opatrenie na ochranu pred diskrimináciou, ako tvrdí žalovaný 1/ a 2/. Žalovaný 1/ je ostatne rôznymi medzinárodnými organizáciami na ochranu ľudských práv opakovane kritizovaný za neefektívne uplatňovanie tejto legislatívy v praxi. Podľa žalobkyne je zrejmé, že pozitívna povinnosť žalovaného 1/ sa nespája len s prijatím antidiskriminačnej legislatívy, ale aj s prijatím opatrení smerujúcich k jej dôslednému uplatňovaniu v praxi a v prípade zistenia porušenia taktiež s povinnosťou prijímať opatrenia vedúce k odstráneniu protiprávneho stavu. Žalobkyňa má za to, že žalovaný 1/ si svoju povinnosť predchádzať diskrimináciu, a v prípade jej zistenia ju dôsledne sankcionovať nesplnil, porušil tak zásadu rovnakého zaobchádzania.

4.2. K námietke o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ žalobkyňa uviedla, že aj v tomto prípade vytvorením legislatívy zakazujúcej diskrimináciu sa žalovaný 2/ nezbavuje zodpovednosti prijímať účinné opatrenia na zabezpečenie jej riadneho uplatňovania v praxi. Žalobkyňa zdôraznila, že povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania sa vzťahuje na každého, nielen na subjekt, ktorý má v gescii tvorbu antidiskriminačného zákona. Podľa žalobkyne je žalovaný 2/ pasívne vecne legitimovaným subjektom, keďže sa žalobkyňa domáha sankcií podľa § 9 antidiskriminačného zákona,

t.j. určenia, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania a vykonania kontroly, ktorá je v jeho právomoci. Ostatne povinnosť prijímať pozitívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou vyplýva aj žalovanému 2/ ako ústrednému orgánu štátnej správy v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti aj z medzinárodných zmlúv.

4.3. Žalobkyňa ďalej poukázala na povinnosť prihliadať aj na dobré mravy na účely rozšírenia ochrany pred diskrimináciou. Prax žalovaného 3/ je podľa žalobkyne možné jednoznačne označiť ako prax, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný 3/ vo svojom vyjadrení potvrdil, že umiestňuje rómske ženy do oddelených izieb, avšak tvrdí, že sa tak deje na základe ich žiadostí, či nadmerného počtu rómskych pacientiek na oddeleniach. Ako žalobkyňa uviedla už v žalobe, oddelovanie rómskych žien tak predstavuje zásah do ich ľudskej dôstojnosti a cti, keďže v nich vyvoláva pocit menej cennosti. Tvrdenia žalovaného 3/, že on segregáciu odmieta a oddeľuje ženy len na základe ich žiadostí, sa v tomto kontexte javať paradoxné. Je povinnosťou žalovaného 3/ naopak, ak takémužu javu v niektorých prípadoch dochádza, odstraňovať príčiny, ktoré k nemu vedú a nie ho svojím konaním odobrovať. Podľa žalobkyne sú osoba nikdy nemôže vzdať svojho práva na ochranu ľudskej dôstojnosti a dať súhlas diskriminačným konaním, a preto rómske ženy nikdy nemôžu dať platný súhlas k rasovej segregácii, ktorej čelia. Žalobkyňa odmieta tvrdenia žalovaného 3/, že všetky izby majú rovnaké vybavenie a zdravotnícky personál pristupuje ku všetkým pacientkam rovnako. Podľa ním zdokumentovaných informácií sa rómske ženy často stážovali aj na nižšiu kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Navyše už samotné oddelovanie rómskych žien a ich umiestňovanie na izbu čisto s rómskymi pacientkami, predstavuje poskytovanie zníženej kvality zdravotnej starostlivosti, t.j. menej priaznivé zaobchádzanie. Žalobkyňa poukázala na odborný sociálno-psychologický posudok, z ktorého je podľa jej názoru zrejmé, že diskriminácia má negatívne dopady aj na členov vylúčenej skupiny, výrazne obmedzuje až znemožňuje dôstojný a aktívny život vrátane adekvátnej sebarealizácie. V situácii, kedy zažívajú rómske ženy opovrhovanie zo strany majoritnej spoločnosti je často pre nich nevyhnutnou voľbou umiestnenie na izbe s ostatnými rómskymi ženami. Toto správanie sa rómskych žien má však svoje príčiny, ktoré sú podrobne popísané v odbornom posudku, tieto však nič nemenia na skutočnosti, že zo strany žalovaného 3/ dochádza k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania.

5. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom ústnom prednese na pojednávaní, zotrvali na argumentácii, že nie sú pasívne vecne legitimovaní v tomto spore. Podľa názoru žalovaného 1/ a 2/ je v zákone č. 576/2004 Z. z. dostatočne upravený zákaz diskriminácie na základe etnika aj v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Žalovaný 2/ ďalej uviedol, že je sice zriaďovateľom žalovaného 3/, žalovaný 3/ je však samostatný subjekt. Dozor vykonáva ten orgán, kto vydal povolenie, teda územný samosprávny kraj. Kontrola zo strany ministerstva urobená nebola, nakoľko žalobkyňa bola usmernená, aby podala konkrétny podnet, aby poukázala, ktorá rómska žena sa cítila diskriminovaná tým, že bola umiestnená na izbe len s rómskymi ženami, či bola odmietnutá, dala stážnosť na to, že sa s ňou zaobchádzalo menej priaznivo ako s majoritou. Podnet žalobkyne na vykonanie kontroly bol všeobecný, nie konkrétny, neboli preukázaný konkrétny prípad, že by sa zaobchádzalo menej priaznivo s inou osobou v zmysle antidiskriminačného zákona.

6. Žalovaný 3/ vo svojom ústnom prednese na pojednávaní uviedol, že žaloba je nedôvodná, žalobkyňa popísala skutočnosti, na ktorých je založená antidiskriminačná žaloba len všeobecne. Podľa názoru žalovaného 3/ nebola preukázaná diskriminácia. Popis diskriminácie považuje za nedostatočný resp. len všeobecný, keďže sa môže len domnievať, z akého dôvodu by k stavu popisanému žalobe mohlo dôjsť, napríklad či si rómska pacientka želala byť umiestnená na izbe s inými rómskymi pacientkami a nemocnica nešla proti ich vôli a vyhovela im, resp. niektorý deň sa naraz dostal do nemocnice väčší počet žien rómskeho etnického pôvodu, či iné.

7.1. Žalobkyňa v podaní označenom ako záverečná reč zo dňa 28.01.2022 opäťovne poukázala na svoju doterajšiu argumentáciu a uviedla, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sa dopustili porušenia zásady rovnakého zaobchádzania svojou nečinnosťou a sice, že neprijali preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a odstránenie protiprávneho stavu u žalovaného 3/ a žalovaný 2/ navyše ako zriaďovateľ nevykonal kontrolo daného stavu. Pasívna legitimácia žalovaných 1/ a 2/ je v tomto konaní daná a vyplýva z § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona. Žalovaní 1/ a 2/ sa nezbavili povinnosti predchádzať a odstraňovať diskrimináciu len priatím antidiskriminačnej legislatívy.

7.2. Žalovaný 3/ sa dopustil porušenia zásady rovnakého zaobchádzania umiestňovaním rómskych žien na oddelené izby, kde sú umiestňované výlučne ženy rómskeho etnického pôvodu, a to na oboch pôrodníckych oddeleniach žalovaného. Z vykonaného dokazovania - predloženým prieskumom žalobcu obsahujúcim rozhovory s rómskymi pacientkami a tiež zo svedeckých výpovedí svedkýň Cibríkovej, Kalejovej a Balogovej a tiež vypočutého zdravotníckeho personálu a ostatnými listinnými dôkazmi podľa žalobkyne vyplýva, že u žalovaného 3/ existujú na oboch gynekologicko-pôrodníckych oddeleniach izby, na ktorých ležia výlučne pacientky rómskeho etnického pôvodu, pričom pacientky uvádzali nižšiu kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Podľa žalobkyne už samotné oddelenie rómskych žien od ostatných pacientiek predstavuje poskytovanie zníženej kvality zdravotnej starostlivosti a tak menej priaznivé zaobchádzanie. Mnohé z rómskych žien a ostatne aj vypočuté svedkyne uviedli, že im daná prax vadí, vnímajú ju ako diskriminačnú a ponižujúcu. Žalovaný 3/ má povinnosť prijímať také opatrenia, ktoré by viedli k eliminácii uvedených javov a zlepšeniu atmosféry a spokojnosti všetkých rodičiek, avšak musí sa tak diať v súlade so zákonom. Uvedená prax umiestňovania rómskych žien do oddelených izieb predstavuje diskriminačné zaobchádzanie vo forme segregácie, ktorá je zakázaná a zdôraznila pojem segregácie v zmysle čl. 3 Medzinárodného dohovoru OSN o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie ako formu diskriminácie per se, ktorá vzniká tiež de facto akumuláciou osôb menšinového etnika napríklad aj v prostredí nemocnice, bez ohľadu na to, či sa tak stalo so zlým úmyslom. Nezákonnosť uvedenej praxe ostatne potvrdili podľa žalobkyne vo svojom stanovisku Slovenské národné stredisko pre ľudské práva a tiež výskumná správa Verejnej ochrankyne práv.

7.3. V prípade neúspechu žalobkyne v konaní, žalobkyňa navrhla, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadol na § 257 CSP a výnimcočne náhradu trov konania žalovaným nepriznal, pretože má za to, že tu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Za tieto žalobkyňa považuje najmä skutočnosť, že je mimovládnou organizáciou - občianskym združením, ktorého cieľom je prešadzovať dodržiavanie občianskych, ľudských práv a základných slobôd. V rámci svojej činnosti sa žalobca špecializuje na ochranu práv menších a venuje sa aj problematike diskriminácie príslušníkov a príslušníčok rómskej etnickej menšiny v rôznych oblastiach života. Žalobkyňa nevyvíja podnikateľskú činnosť a jeho príjmy sú viazané na dotácie, granty a dary, ide o finančné prostriedky viazané na konkrétné aktivity uvádzané v projektoch, určené na verejnoprospešnú činnosť. Na druhej strane, na strane žalovaných, ide o subjekty, ktorých činnosť a fungovanie sú financované zo štátneho rozpočtu, preto podľa názoru žalobcu, výnimočné nepriznanie náhrady trov konania nebude mať závažný dopad na ich majetkové pomery.

7.4. Žalobkyňa v ďalšom podaní zo dňa 03.06.2022 uviedla, že priebežne monitoruje vo vylúčených rómskych komunitách, či ňou namietaný protiprávny stav u žalovaného 3/ pretrváva. Zo zistení žalobkyne, najmä z rozhovorov s rómskymi ženami žijúcimi vo vylúčených rómskych komunitách, ktoré rodili u žalovaného v ostatnom období vyplýva, že žalobkyňou namietaný protiprávny stav, t.j. umiestňovanie žien rómskej etnickej príslušnosti do oddelených izieb na oboch gynekologicko-pôrodníckych oddeleniach u žalovaného 3/ stále trvá.

7.5. V ďalšom podaní zo dňa 27.06.2022 žalobkyňa nadálej trvala na tom, že protiprávny stav stále trvá, žalovaný 3/ ho neodstránil. Podľa žalobkyne sám žalovaný nepopiera existenciu tzv. rómskych izieb, avšak tvrdí, že tieto nie sú výsledkom jeho úmyslu (zámeru) rómske ženy segregovať, ale sú skôr dôsledkom napr. spoločenského kontextu, vzťahu medzi majoritou a menšinami, či marginalizácie rómskej menšiny a opomenutia zo strany štátu riešiť tieto problémy. Žalobkyňa poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, tak ako ich súd zhrnul v judikatúre týkajúcej sa segregácie rómskych detí na školách napr. v rozsudku v prípade Lavida a ostatní proti Grécku (zo dňa 30.05.2013, sťažnosť č. 7973/10) a uviedla, že motív (úmysel) nebol pre posúdenie existencie nezákonnej segregácie v konaní dôležitý. Súd iba posudzoval, či škola fakticky bola segregovaná, teda navštievovaná iba rómskymi deťmi, a či štát prostredníctvom svojich orgánov urobil dostatočne efektívne kroky k tomu, aby segregáciu odstránil. Uvedené štandardy je podľa žalobkyne možné aplikovať aj na prejednávaný prípad, kedy je namietaná segregácia rómskych žien na gynekologicko-pôrodníckych oddeleniach žalovaného 3/, ktorá nemusela vzniknúť ako následok priameho úmyslu žalovaných segregovať, ale fakticky segreguje rómske ženy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Žalovaní sú teda aj za takúto samovoľne vzniknutú segregáciu zodpovední. Žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie X a ostatní proti Albánsku (rozsudok zo dňa 31.5.2022), ktorá sa týkala segregácie ako dôsledku zvýšenej koncentrácie rómskych rodín v okolí školy a zdôraznila potrebu desegregácie aj v prípade vzniku samovoľnej segregácie, ktorá vzniká ako dôsledok nečinnosti a zlyhania zodpovedných štátnych inštitúcií.

8.1. Žalovaný 1/ aj žalovaný 2/ v ústnych prednesoch zotrvali na argumentácii, že nie sú pasívne vecne legitimovaní v tomto spore. K dôkazom predloženým žalobcom uviedli, že nejde o dôkazy, ktoré priamo zachytávajú situáciu u žalovaného 3/, boli vypracované len na návrh žalobkyne. K stanovisku Slovenského národného strediska

pre ľudské práva uviedol, že takáto organizácia nemôže určovať, či došlo k porušeniu povinností žalovaného. Taktiež uviedli, že antidiskriminačný zákon odkazuje na zákon o poskytovaní zdravotnej starostlivosti č. 576/2004 Z. z., pričom zdravotnou starostlivosťou je výkon činnosti zdravotnými pracovníkmi. Ministerstvo vykonáva dozor, nie kontrolu, či sú splnené podmienky na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, napríklad personálne či materiálne. Ministerstvo nerozhoduje o tom, ako sa poskytuje zdravotná starostlivosť, je to vzťah pacient verzus poskytovateľ zdravotnej starostlivosti a nerozhoduje ani o tom, kto má by umiestnený do akej izby. Tieto závery nemôže konštatovať ani verený ochrancu práv. Tiež uviedol, že zákon neboli napadnutý pre rozpor s Ústavou, resp. právom EÚ. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva ani to, že osoba má povinnosť uvádzat príslušnosť etnickej skupine, či už zdravotnej dokumentácie alebo inde. Žalovaný 1/ zdôraznil, že pokial žalobkyňa namietala, že prešetrenie sťažnosti nebolo vybavené náležite, voči tomu sú prípustné iné právne prostriedky, pričom na vykonanie dozoru je potrebný konkrétny podnet od konkrétnej osoby a nie je žiadne rozhodnutie súdu alebo Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, že by ministerstvo pochybilo pri vybavovaní sťažnosti. Ďalej žalovaný 1/ a 2/ konštatoval, že žiadna zo svedkýň neuviedla, že by sa od nej vyžadovala informácia o jej príslušnosti k etniku. Svedkovia svojimi výpovedami preukázali, aké kritéria sa používajú pri umiestňovaní do izieb, a to diagnóza, počet lôžok, aktuálna situácia. Žiadna z pacientiek vo svedeckej výpovedi neuviedla, že by o inú izbu žiadala, len predpokladali, že im nebude poskytnutá.

8.2. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ v záverečnom prednese na pojednávaní uviedli, že tvrdenie žalobkyne, že naďalej trvá protiprávny stav nebolo do dnešného dňa preukázané, keďže žalobkyňa nedoložila v konaní jediný konkrétny podnet konkrétnej pacientky, kde by sa dokázalo, že vzhľadom na etnikum jej nebola poskytnutá zdravotná starostlivosť alebo jej neboli poskytnutý pobyt na lôžku či odmiestnutý chirurgický zákrok. Podľa žalovaného 1/ a 2/ nemožno aplikovať judikatúru týkajúcu sa umiestňovania detí a je potrebné ju odlišiť od umiestňovania žien na gynekologickom oddelení, ktoré prebieha na základe objektívnych dôvodov. Naďalej zotrvali na tvrdení, že anonymný prieskum nie je možné považovať za relevantný dôkaz, pričom aj samotné svedecké výpovede si rozporovali a mnohé tvrdenia sú nad rámec antidiskriminačnej žaloby.

9.1. Žalovaný 3/ v podaní zo dňa 19.12.2019 opäťovne uviedol, že po pôrode sú všetky rodičky umiestňované na konkrétné izby podľa aktuálnej obsadenosti lôžok oddelenia a absolútne odmieta, že by bolo jeho zámerom segregovať rodičky rómskeho etnika, takto ich degradovať alebo poskytovať im zdravotnú starostlivosť a súvisiace služby v nižšej kvalite ako rodičkám z majority. Pokial nie je šestonedieľka, t.j. žena v období do šesť týždňov po pôrode, spokojná s umiestnením na konkrétnu izbu a aktuálna obložnosť konkrétneho oddelenia šestinedelia presun dovoľuje, je žalovaný 3/ prístupný žiadosti o presun na inú izbu a takisto jej vyhoveniu. Nie je pravdou, že by bol personál žalovaného 3/ týmto žiadostiam neprístupný alebo v dôsledku žiadosti o presun na inú izbu rodičky okrikoval či inak dehonestoval. Zároveň opäťovne uviedol, že všetky izby oddelení gynekológie a pôrodnictva žalovaného 3/ sú vybavené v rovnakom štardarde, výnimku tvoria len tzv. nadštandardné izby týchto oddelení, ktoré sú poskytované za vopred stanovený a zverejnený poplatok.

O možnosti výmeny izby a o možnosti výberu nadstandardnej izby za poplatok je každá pacientka poučená v informovanom súhlase, ktorý udeľuje pred poskytnutím zdravotnej starostlivosti. Žalovaný 3/ odkázal na svoju mnohopočetnú skúsenosť so silno vyvinutou spolupatričnosťou rómskych žien, ktorá neraz vyústila do situácie, kedy si rómska šestonedieľka po nevyhovení jej žiadosti o presun na izbu k rovnakému etniku svojvoľne vzala posteľnú bielizeň a presunula sa na inú izbu, kde sa buď uložila na zem, alebo na jedno lôžko k známej. Teatrálnе výstupy sprevádzané vulgarizmami či agresiou zo strany rómskych rodičiek pri nevyhovení žiadosti o presun k rovnakému etniku nie sú tiež ničím výnimocným. Aj z týchto dôvodov vyznievajú zvláštne výpovede svedkýň, kde vyslovene uvádzajú, že mali vehementný záujem o umiestnenie na izbu spolu so ženami z majority, ale nepožiadali o to. Žalovaný 3/ tiež razantne odmietol tvrdenia, že by umiestňoval dve až tri pacientky na jedno lôžko z vlastnej iniciatívy len preto, aby segregoval šestonedieľky rómskeho etnika, a tým sa vyhol umiestneniu rómskej šestonedieľky na jednej izbe spolu so ženami z majority aj to, že by umiestnil viacero pacientiek na jedno lôžko alebo pacientky na lôžku na chodby oddelení šestonedelia. Z dostupných informácií o obložnosti oddelení je zrejmé, že ich kapacita nepresiahla 100 % naplnenosť tak, aby žalovaný 3/ neboli schopní umiestniť pacientky na oddeleniach šestonedelia na jednotlivé lôžka do konkrétneho počtu izieb dvoch oddelení šestonedelia.

9.2. V súvislosti s výpovedami svedkýň ohľadne návštev hospitalizovaných pacientiek oboch oddelení šestonedelia si žalovaný 3/ dovoľuje uviesť, že režim návštev podlieha hygienicko-epidemiologického režimu v stanovených návštevných hodinách v určených priestoroch toho-ktorého gynekologického oddelenia: v prípade Oddelenia gynekológie a pôrodníctva I. je to návštevná miestnosť, kde je povolené pacientkam prijímať návštevy. Osobitnú výnimku tvorí nadstandardná izba s jedným lôžkom, kde sú návštevy povolené priamo v priestore tejto jednotky. Ďalším osobitným prípadom je návšteva šestonedieľky na tzv. izbe pooperačnej starostlivosti po cisárskom reze, ktorú povoľuje primárka Oddelenia gynekológie a pôrodníctva I. osobne. V prípade Oddelenia gynekológie a pôrodníctva II. je pre návštevy hospitalizovaných pacientiek vyhradené foyer daného oddelenia. Výnimku tvoria len návštevy pacientky hospitalizovanej na nadstandardnej izbe daného oddelenia.

9.3. V súvislosti s výpovedami dvoch svedkýň o stretávaní sa s hospitalizovanými šestonedielkami z majority si žalovaný 3/ dovolil poukázať na značne skreslené a neobjektívne vnímanie situácie, keď dve svedkyne uvádzali, že sa na chodbách oddelenia, v sprchách a v jedálni nestretávali s hospitalizovanými šestonedielkami nerómskeho pôvodu, a to najmä s ohľadom na priestory chodby oddelenia šestonedelia tzv. starej pôrodnice, kde je jedna dlhá otvorená chodba a šestonedelia tzv. novej pôrodnice s chodbou do písma U, pričom nakol'ko je pacientkam dovolený neobmedzený pohyb v priestore chodieb oddelení šestonedelia, čo nakoniec všetky tri svedkyne uviedli vo svojej výpovedi, nie je možné, aby sa s pacientkami nerómskeho pôvodu v týchto priestoroch nestretli. Čo sa týka kuchyniek a jedální, na oddelení šestonedelia tzv. starej pôrodnice je jedlo privážané ku konzumácii hospitalizovaným pacientkam priamo na izbu, nakol'ko dispozičné riešenie tohto oddelenia jedáleň neponúka. Na oddelení šestonedelia tzv. novej pôrodnice sa nachádzajú dve jedálne, hospitalizovaným pacientkam je jedlo vydané v tej jedálni, ktorá je ich izbe dispozične najbližšie. Obe jedálne sú vybavené rovnako. Priestory tzv. starej pôrodnice dispozične

neponúkajú možnosť toalety a sprchy na izbách, preto sú tieto umiestnené na ľavej strane chodby. Oddelenie šestonedelia tzv. novej pôrodnice ponúka v každej izbe možnosť toalety, avšak nie aj sprchy či kúpeľne, preto pacientky z jednotlivých izieb používajú tie kúpeľne, ktoré sú im dispozične najbližšie. Všetky kúpeľne a sociálne zariadenia sú vybavené rovnako. V rozoberanom kontexte je tiež potrebné poukázať na skutočnosť, čo je podstatou hospitalizácie na oddelení šestonedelia, keď je šestonediel'ke poskytovaná potrebná zdravotná starostlivosť v období bezprostredne po pôrode, ktoré zahrňa tak jej rekonvalescenciu, ako aj priestor o nepretržitú starostlivosť o novorodenca formou rooming - in. Nakol'ko je neodškripitelným faktom, že nerómske rodičky využívajú túto formu starostlivosti o dieťa v podstatne vyššej miere ako rodičky rómskeho etnika, trávia šestonediel'ky z majority čas pobytu na oddelení šestonedelia prevažne na pridelenej izbe, kym u šestonediel'ok rómskeho etnika badať zvýšenú tendenciu pohybu a pobytu v spoločných priestoroch oddelení za účelom stretnutia sa s pacientkami rovnakého etnika.

9.4. Žalovaný 3/ odmieta tvrdenia, ktoré nasvedčujú nedodržiavaniu hygienických štandardov na oddelení šestonedelia tzv. novej pôrodnice. Upratovanie priestorov žalovaného 3/, teda aj oboch oddelení šestonedelia je zabezpečené a prebieha na základe zmluvy o poskytovaní upratovacích, čistiacich a dezinfekčných služieb s externým poskytovateľom služby. V súlade so zmluvnými podmienkami je tento povinný vykonať upratovanie, čistenie a dezinfekciu určených priestorov žalovaného 3/ podľa stanoveného rozpisu, ktorého splnenie po každom upratovaní verifikuje poverený zamestnanec žalovaného 3/, konkrétnie vrchné sestry oddelení šestonedelí alebo v ich neprítomnosti nimi poverená sestra. Nakol'ko ide službu, za ktorú žalovaný 3/ dodávateľovi riadne platí dohodnutú odmenu, dbá jej personál o vedenie presných záznamov o dodanej službe, a preto je vylúčené, aby priestory oddelenia šestonedelia neboli riadne upratované. Faktom naopak zostáva, že práve u rodičiek rómskeho etnika badať problém s dodržiavaním stanovených pravidiel na udržanie poriadku. Žalovaný 3/ takisto rázne odmieta tvrdenia svedkyne, že rómske rodičky nemajú nárok na čistú posteľnú bielizeň alebo že by boli nútené spať na znečistenej posteľnej bielizni. Žalovaný 3/ naopak zabezpečuje každej šestonediel'ke okrem čistej posteľnej bielizne aj jednorazové podložky, ktorých spotreba v prípade znečistenia nie je ničím a nikým limitovaná. Žalovaný 3/ ďalej uviedol, že novorodenci sú na vozík umiestnení v poradí, v akom budú matkám odovzdaní na dojčenie alebo inej aktivite, preto z logického konania žalovaného 3/ netreba hned' vyvodzovať úmysel diskriminácie či segregácie.

9.5. Žalovaný 3/ poukázal na prípady týkajúce sa silno vyvinutej spolupatričnosti osôb rómskeho etnika, ktoré neraz preferujú pobyt v homogénnych rómskych skupinách pred zmiešanou skupinou osôb alebo samotou. Prvoradou úlohou žalovaného 3/ je poskytovať zdravotnú starostlivosť každému pacientovi, ktorý prichádza s požiadavkou jej poskytnutia. Za každým pacientom vidí v prvom rade človeka, ktorý potrebuje nejakú formu pomoci. Žalovaný 3/ pristupuje ku všetkým pacientom vysoko profesionálne a rovnocenne. Ak by bolo zámerom žalovaného 3/ diskriminovať, a tým aj segregovať príslušníkov etník odlišných od majority, množili by sa u žalovaného 3/ tiež sťažnosti hospitalizovaných príslušníkov iných etník či kultúr, pričom uvádzia, že napriek mnohonásobnému poskytnutiu zdravotnej starostlivosti na oddeleniach gynekológie a pôrodníctva žalovaného 3/ napr. príslušníčkam ázijskej rasy, neviduje dosiaľ žalovaný sťažnosti či podnety k prešetreniu diskriminačnej

praxe žalovaného 3/. Žalovaný 3/ sa nedopúšťal ani sa nedopúšťa konania, ktorým by pristupoval k pacientkam rómskeho etnického pôvodu menej priaznivo oproti majoritnej skupine.

9.6. Žalovaný 3/ v ďalšom podaní zo dňa 23.06.2022 poukázal na vágnosť tvrdení žalobkyne, ktoré nie sú podložené nijakými dôkazmi. Žalobkyňa tvrdí, že vykonáva nejaký priebežný monitoring vo vylúčených rómskych komunitách spôsobom rozhovorov so ženami, ktoré rodili u žalovaného 3/ v ostatnom období, avšak žalovaný 3/ má za to, že na preukádzanie tak závažných tvrdení je potrebné ich aj preukázať relevantnými dôkazmi. Žalovaný tiež uviedol, že pôrodnosť u rómskeho etnika je značne vyššia ako pôrodnosť žien majority, preto nie je výnimocným stavom potreba hospitalizácie väčšieho počtu rodičiek rómskeho etnika v aktuálnom čase. Po pôrode sú všetky rodičky umiestňované na konkrétnu izbu podľa aktuálnej obsadenosti lôžok oddelenia. Žalovaný 3/ absolútne odmieta, že by bolo jeho zámerom segregovať rodičky rómskeho etnika. Pokial' nie je rodička spokojná s umiestnením na konkrétnu izbu a aktuálna obložnosť oddelenia šestonedelia presun dovoľuje, je možné rodičky podľa želania medzi izbami presunúť. Žalovaný 3/ zdôraznil, že všetky izby oddelení gynekológie a pôrodníctva žalovaného sú vybavené v rovnakom štandarde s výnimkou tzv. nadstandardných izieb, ktoré sú poskytované za vopred stanovený a zverejnený poplatok.

9.7. Podľa žalovaného 3/ mu nemožno dávať za vinu a spraviť ho exemplárnym príkladom tzv. potrestania za to, že problémy rómskeho etnika nie sú adekvátne a úspešne riešené na úrovni štátu, čo má neraz za následok ešte väčšiu mieru marginalizácie tohto etnika. Aj keď je žalobkyňa právnickou osobou, ktorá sa venuje ochrane ľudských a občianskych práv fyzických osôb, nemožno dnes všeobecné tvrdenia občanov rómskeho etnika o ich diskriminácii simplexne zhmožniť do obvinení o segregácii u konkrétnego subjektu, ktorým je aj žalovaný 3/. Prvoradou úlohou žalovaného 3/, ktorej je povinný venovať najvyššiu mieru pozornosti, je správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti všetkým pacientom. Žalovaný 3/ nemá záujem a ani časový priestor na vytváranie podmienok, ktoré by zakladali skutočnosti, ktoré sú mu žalobcom kladené za vinu. Dôkazom toho je aj umiestňovanie pacientov na všetkých oddeleniach žalovaného 3/ do izieb podľa aktuálnej obložnosti oddelení výlučne na základe oddelenia pohlaví u dospelej populácie, diagnózy a epidemiologickej situácie. Ak teda žalovaný 3/ nesegreguje pacientov na iných svojich oddeleniach, je otázne, prečo by tomu tak malo byť práve na gynekologicko-pôrodníckom oddelení. Čo sa však týka tvrdení o oddelovaní rodičiek na základe ich etnickej príslušnosti v podmienkach žalovaného 3/, nemožno konštatovať segregáciu tam, kde k oddeleniu dochádza na základe želania osoby či z dôvodu iných závažných (hygienicko - epidemiologických) skutočností. Žalovaný 3/ uviedol, že je plne uzrozumený s existenciou kultúrno - sociálnych osobitostí rôznych etník a kultúr, avšak prehlásil, že v záujme poskytovania zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zdravotnou starostlivosťou v zmysle platnej legislatívy pristupuje ku všetkým pacientom vysoko profesionálne a rovnocenne a zdôraznil, že konanie žalovaného 3/ nezakladá nárok na uplatnenie tzv. antidiskriminačnej žaloby.

9.8. Žalovaný 3/ zotrval na uvedenej argumentácii aj v ústnych prednesoch na pojednávaní a v záverečnom prednese vo veci a žiadal žalobu zamietnuť a priznať náhradu trov konania.

10.1. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so všetkými predloženými listinnými dôkazmi, a to so stanovami občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva zo dňa 28.02.2011, výpisom zo zápisnice z rokovania ôsmej schôdze Rady občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva zo dňa 02.10.2006, zápisom zo 17. schôdze občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva zo dňa 30.09.2013, informáciami o oddeleniach žalovaného 3/ zverejnenej na internetovej stránke žalovaného 3/, prieskumom zameraným na zistenie povahy segregácej praxe na gynekologicko-pôrodníckom oddelení nemocnice v Prešove a jej dopad na pacientky rómskeho etnika vypracovaný žalobkyňou (máj 2013 a august 2013), monitoringom diskusných príspevkov na webových fórách pre mamičky a budúce mamičky vo vzťahu k segregácej praxi umiestňovania žien rómskeho etnického pôvodu na gynekologicko-pôrodníckom oddelení žalovaného 3/ vypracovaným žalobkyňou (júl 2013, aktualizácia november 2013), listom žalovaného 2/ zo dňa 24.07.2009 (Konanie pred Európskym súdom pre ľudské práva - V.C. proti Slovenskej republike - poskytnutie informácií), listom žalovaného 3/ zo dňa 27.07.2009 (Konanie pred Európskym súdom pre ľudské práva - žiadosť o súčinnosť V.C. proti Slovenskej republike /stážnosť č. 18968/07/), listom žalobkyne zo dňa 13.03.2013 (Oddelené izby pre rómskych pacientov a pacientky - stážnosť a výzva na odstránenie protiprávneho stavu), listom žalovaného 3/ zo dňa 25.04.2013 (Odpoved' na stážnosť - oddelené izby pre rómskych pacientov a pacientky), listom žalobkyne zo dňa 20.08.2013 (Podnet na vykonanie kontroly a zjednanie nápravy protiprávneho stavu), listom žalovaného 2/ zo dňa 06.09.2013 (P 328/2013 Poradňa pre občianske a ľudské práva - zaslanie stanoviska), listom žalobkyne z 26.09.2013 (Odpoved' k zaslanému stanovisku zo dňa 06.09.2013), listom žalovaného 2/ zo dňa 14.10.2013 (Zaslanie stanoviska „Poradňa pre občianske a ľudské práva“), výpisom z registra organizácií zo dňa 12.02.2014, odborným sociálno-psychologickým posudkom Prof. PhDr. Jany Plichtovej, PhD. zo dňa 02.06.2016 (týkajúci sa dopadov segregácie na príslušníkov rasových a etnických menšíň v rôznych oblastiach verejného života a dopadov segregácie detí etnických menšíň na vzdelávanie), fotodokumentáciou priestorov Oddelení gynekológie a pôrodníctva žalovaného 3/, odborným stanoviskom Slovenského národného strediska pre ľudské práva zo dňa 08.11.2021, výskumnou správou verejnej ochrankyne práv (Hovorme otvorené o pôrodoch: Ľudskoprávny prístup pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pri pôrodoch) a ostatným obsahom spisu.

10.2. V konaní bol dožiadaným súdom vykonaný aj výsluh navrhnutých svedkov, a to MUDr. ..., MUDr. ..., Mgr. MUDr. ..., V ...

11.1. Z výpovede svedkyne MUDr. [redakcia] súd zistil, že je zamestnankyňou žalovaného 3/ na gynekologicko-pôrodníckom oddelení, od roku 2013 na pozícii primárky oddelenia gynekológie a pôrodníctva I. Svedkyňa uviedla, že pacientka je prijatá na oddelenie na pôrodnej sále alebo príjmovej ambulancii. Podľa ochorenia je umiestnená na oddelenie gynekológie, šestonedelia, rizikového tehotenstva alebo pôrodnú sálu. A následne podľa voľného miesta je umiestnená na voľnú izbu. Svedkyňa d'alej uviedla, že nemajú vyčlenené len rómske izby, izby sa obsadzujú podľa voľného miesta, nie je konkrétné vyhradené, že izby sú rómske. Izby sú zmiešané a obsadzujú sa podľa aktuálneho

stavu, podľa požiadaviek konkrétnej pacientky, ak má záujem byť na izbe s ďalšou konkrétnou pacientkou a ak je možné vyhovieť z priestorovo organizačných dôvodov. Sú rôzne štandardy izieb, väčšie, menšie, nadštandardné, pacientky požadujú byť napríklad na izbe s im bližšou osobou ako je sestra, sesternica alebo sú z rovnakej dediny. Ďalej uviedla, strava je podávaná všetkým pacientkam rovnako, majú 3 kuchynky, kde sa priváža strava z centrálnej kuchyne. Druh stravy určuje lekár, lebo je to súčasť liečebného procesu. V každej kuchynke je mikrovlnná rúra, každá pacientka si môže stravu ohriať, je voľne prístupná. Na oddelení sociálne zariadenia nie sú súčasťou izieb. Pri nadštandardných je sprcha, budova má 80 rokov. Na každom oddelení sa nachádzajú sociálne zariadenia s väčším počtom spŕch a WC, ktoré sú pacientkam voľne prístupné podľa ich hygienických návykov. Tieto zariadenia prešli rekonštrukciou. Na oddelení nie je návštevná miestnosť pre nikoho, pracuje sa na jej vytvorení, návštevy prebiehajú na vstupnej chodbe na oddelení. Nie je žiadny špeciálny priestor pre žiadne skupiny obyvateľstva. Svedkyňa ďalej uviedla, že nevie o tom, že by sa rómske pacientky cítili diskriminované na oddelení gynekológie a pôrodníctva, ak boli umiestnené na izby len s rómskymi pacientkami. Ďalšia svedkyňa tiež uviedla, že rómske pacientky žiadajú byť umiestňované na izbách len s rómskymi pacientkami, pričom ide o všetky úrovne izieb, teda môže ísť aj o nadštandardnú izbu, pričom jej cieľom je vyjsť v ústrety pacientkam, ak je taká možnosť vyhovieť ich požiadavke. Svedkyňa tiež uviedla, že na oddelení sa robí anonymný dobrovoľný dotazník spokojnosti, ktorý je vyhodnocovaný každé 3 mesiace. Svedkyňa uviedla, že sa vo svojej praxi na v tomto oddelení nestretla s rozdielnym zaobchádzaním zdravotníckeho personálu k pacientkam tohto oddelenia z dôvodu ich príslušnosti k národnostnej menšine, zdravotná starostlivosť bola poskytovaná stále rovnako. Ďalej nemá tiež vedomosť o tom, že by existoval nejaký príkaz primára oddelenia alebo iného vedúceho, že s pacientkami oddelenia, ktoré patria k rómskemu etniku sa má zaobchádzať odlišným spôsobom a ani byť sama takýto príkaz nevydala. Opakovane uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by existovali izby, do ktorých sú umiestňované len pacientky, ktoré patria k rómskemu etniku a že pacientky sú umiestňované na izby podľa aktuálnych priestorových a organizačných možností. Pacientky sú umiestňované na zmiešaných izbách, správajú sa podľa vlastnej sociálnej kultúrnej a hygienickej úrovne. Svedkyňa dodala, že budúcnosť je vo výstavbe nového pavilónu pre matku a dieťa, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre všetky ženy, bez rozdielu rasy. V súčasnosti majú všetky ženy rovnaký prístup starostlivosti a rovnako trpia tým, že oddelenie má 80 rokov a nezodpovedá súčasným nárokom.

11.2. Z výpovede svedka MUDr. , lekára oddelenia gynekológie a pôrodníctva I súd zistil, že u žalovaného pracuje od roku 1973, vykonáva funkciu konziliárneho lekára oddelenia gynekológie a pôrodníctva I. Svedok uviedol, že pacientky sú umiestňované podľa toho, kedy prídu, kde je voľné miesto, podľa toho sú umiestňované. Prípadne ak chcú byť s niekým známym na izbe alebo ak si chcú zaplatiť nadštandardnú izbu, ktorú treba objednať dopredu. Každá pacientka, ktorá bola operovaná, je po operácii umiestnená na pooperačnú izbu, kde sa jej poskytuje intenzívna starostlivosť a potom následne podľa možnosti na normálnu izbu. Svedok tiež uviedol že ešte za socializmu bola 1 rómska izba, kde bolo 11 postelí. Táto izba bola zrušená a rozdelená na 2 zhruba pred 8 rokmi, pričom v súčasnosti je tam izba lekárov a ranné rozdelenie. Celé oddelenie bolo

zrekonštruované a sociálne zariadenia sú rovnaké pre všetky izby. Svedok uviedol že nemajú izby, kde by sa umiestňovali pacientky rómskeho etnického pôvodu samostatne. Jeho dcéra bola operovaná pred 2 mesiacmi a tiež bola jednu noc na izbe s Rómkou. Súčasný stav je taký, že majú o 200 až 300 pôrodotov viac ako minulého roku a viac pôrodotov ako na gynekologicko pôrodníckom oddelení II, je 100 % obložnosť, teda nie sú prázne lôžka. Keď už nie je priestor na izbe, sú doplnené posteľe. Pacientkam rómskeho pôvodu vychádzajú v ústrety, chcú byť na izbe podľa toho, z akej dediny pochádzajú alebo vzhľadom na príbuzenské vzťahy. Tieto pacientky chodia vonku, zafajčiť si, ked' sme na 1. poschodí. Uviedol, že ide o pacienta a nemôžu si vyberať, či je Rómka alebo nerómka. Keď pacientka rómskeho pôvodu podstúpi život ohrozujúcu operáciu, na chodbe má čakať aj 30, 40 jej známych a príbuzných a informujú sa na jej zdravotný stav. K podávaniu stravy svedok uviedol, že nie sú výnimky či ide o Rómku alebo nerómku. Na izbe majú stolíky, kde sa im podáva strava všetkým rovnako, obsah stravy závisí od zdravotného stavu. Hygienickým zariadeniam svedok uviedol, že majú gynekológiu, pôrodniciu, oddelenie rizikového tehotenstva a šestonedelie. Každé z týchto oddelení má vlastné sociálne zariadenia, ktoré sa nachádzajú na chodbe. Izby nie sú vybavené sociálnym zariadením, iba umývadlom. Na monobloku sa nachádzajú 2 nadstandardné izby, ktoré sú s vlastným sociálnym zariadením. Postup pri návštavách sa nelíši pri pacientkach rómskeho alebo nerómskeho pôvodu, všetci sedia na chodbe v čakárňach. Svedok uviedol, že mu nebolo nikdy oznámené zo strany rómskych pacientiek, že sa cítia diskriminované na tomto oddelení, tieto pacientky sú mu vďačné, často sa už lepšie poznajú vzhľadom na to, že sú tam opakovane. Pacientky si slobodne vyberajú, kam idú. Sú spádová oblasť pre komplikované prípady a pôrody s nízkou pôrodnou hmotnosťou vzhľadom na zákonnú úpravu. Svedok nemá vedomosť o žiadnom nariadení u žalovaného 3/ a konštatoval, že ani kontrola z Európskeho parlamentu nenašla prvky segregácie. Rómske pacientky nežiadajú, aby boli im umiestňované na izbách len s rómskymi pacientkami, len v prípade príbuzenských vzťahov, ak chcú byť spolu na izbe. Na izby sú zaradované vzhľadom na vlastné požiadavky, ako aj s ohľadom na zdravotný stav. Svedok ďalej uviedol, že zdravotný personál nemá výhrady voči žiadnym pacientkam, postupuje zo zdravotného hľadiska. Svedok opakovane uviedol, že nie sú izby, na ktorých sú umiestňované len pacientky, ktoré patria k rómskemu etniku, vie iba o už spomínamej zrušenej izbe. Svedok opäťovne uviedol, že pacientky sú umiestňované na zmiešané izby. Ide o spokojnosť pacientky, ide o matku a dieťa, tak k tomu treba pristupovať. Dodal, že by bol rád, ak by bolo lepšie finančné zabezpečenie, lepšie vybavenie izieb, aby pacientkam bola poskytovaná zdravotná starostlivosť na vyšsnej úrovni.

11.3. Svedkyňa Mgr. , vedúcej pôrodnej asistentky oddelenia gynekológie a pôrodnictva II uviedla, že pracuje u žalovaného 3/ od roku 1998, 10 rokov je vedúca pôrodná asistentka na GPO II. Svedkyňa uviedla, že oddelenie má 3 úseky, gynekologické, pôrodnícke a rizikovej gravidity. Pacientky sú umiestňovanie podľa diagnóz a na základe požiadaviek pacientiek. Izby majú nadstandardné, s vyšším štandardom a dvoj a troj-postelové. Ďalšia svedkyňa uviedla že nemajú izby, na ktoré by boli umiestňované výlučne pacientky rómskeho pôvodu, pacientky sú umiestňované podľa vyššie uvedeného. Samostatné izby zriadené nie sú, nie je to ani možné, neumožňuje to technický stav. Pacientky sú umiestňované podľa toho, ako je voľné miesto na oddelení. K podávaniu stravy

pacientkam oddelenia svedkyňa uviedla, že majú spoločné jedálne na 9. a 10. poschodí, kde sa stravujú všetky pacientky spoločne. K sociálnym zariadeniam uviedla, že na izbách je toaleta a umývadlo, na každej jednej izbe. Sprchy sú spoločné a sú prístupné všetkým pacientkam. Nadštandardné izby sú vybavené vlastnou sprchou. K návštevám na oddelení svedkyňa uviedla, že na nadštandardných izbách sú povolené návštevy na izbách, inak sú povolené vo vstupnej hale na 9. a 10. poschodí. Svedkyňa uviedla, že jej nebolo oznámené zo strany rómskych pacientiek, že sa cítia diskriminované a nemá vedomosť ani o žiadnom internom nariadení týkajúcom sa umiestňovania pacientiek na jednotlivé oddelenie. Svedkyňa ďalej uviedla, že sa stáva, že rómske pacientky chcú byť umiestnené na jednej izbe, ak sú z jednej komunity, ale to isté žiadajú aj pacientky bez rómskeho etnického pôvodu. Snažia sa vyhovieť požiadavkám pacientiek, ak je to možné. Svedkyňa vypovedala, že sa vo svojej praxi na gynekologicko-pôrodníckom oddelení žalovaného 3 nestretla s rozdielnym zaobchádzaním zdravotníckeho personálu k pacientkam tohto oddelenia z dôvodu ich príslušnosti k národnostnej menšine. Svedkyňa opäťovne uviedla, že nemá vedomosť o existencii izieb, do ktorých by boli umiestňované práve pacientky, ktoré patria k rómskemu etniku. Ich cieľom je splniť požiadavky pacientiek, takže sa rešpektuje ich vôle. V záujme zvýšenia klientely pristupujú k starostlivosti individuálne, tým pádom sa snažia vyhovieť predstavám pacientiek. Ďalej svedkyňa dodala, že je plus pre toto pracovisko, že vedia vyhovieť požiadavkám pacientiek, že nedochádza k žiadnej segregácii, majú individuálne pôrodné boxy, kde sú pacientky umiestňované bez ohľadu na svoju národnostnú príslušnosť.

11.4. Svedok MUDr. . primár oddelenia gynekológie a pôrodníctva II vypovedal, že vo funkcií primára GPO II pracuje od roku 2007. Pri príjme na oddelenie sú pacientky umiestňované na izby na báze dobrovoľnosti bez akéhokoľvek nútenia alebo následného umiestňovania pacientiek. Svedok uviedol, že na tomto oddelení nie sú prítomné izby, kde sú umiestňované výlučne pacientky rómskeho etnika. Umiestňovanie pacientiek je dobrovoľné a pacientky sú umiestňované aj podľa svojho želania a priania. Izby, na ktorých by boli umiestňované výlučne pacientky rómskeho etnika neexistujú. Ak sú kapacitne naplnené niektoré oddelenia, umiestňujeme pacientky podľa toho, ako sú izby k dispozícii, pacientky rómskeho aj nerómskeho etnika môžu byť na izbe jednotke, dvojke, trojke spolu alebo aj osobitne. Neuskutočňuje sa žiadny výber. K podávaniu stravy pacientkam svedok uviedol, že na ich oddelení sú prítomné jedálne pre všetky pacientky nerómskeho aj rómskeho etnika. K sociálnym zariadenia svedok uviedol, že na tomto oddelení okrem dvoch nadštandardných izieb, ktoré majú sprchový kút priamo na izbe, je pre všetky pacientky prítomná spoločná sprchovacia miestnosť a toalety majú pacientky na svojich izbách spolu s umývadlom. K návštevám pacientiek svedok uviedol, že v rámci návštevných hodín je prítomný na 9. a 10. poschodí veľký vestibul s lavičkami, kde sú spoločné návštevy pre všetky pacientky oddelenia. Svedok ďalej uviedol, že počas jeho pôsobenia ako primára oddelenia sa nikdy nestrelol s nejakou sťažnosťou v rámci umiestňovania pacientiek rómskeho etnika na izby. Svedok nemá informáciu o tom že by existovalo nejaké interné nariadenie o umiestňovaní pacientiek na jednotlivé oddelenia. Svedok ďalej uviedol, že v rámci hospitalizácie rómskeho etnika na oddelení majú pacientky, ktoré si žiadajú byť umiestnené s nerómskymi pacientkami, väčšina z nich si žiada v rámci rodinných a priateľských vzťahov umiestnenie na izbách so svojimi priateľkami alebo rodinou.

Zdravotnícky personál tohto oddelenia poskytuje zdravotnú starostlivosť pacientkam z rôzneho etniká, národnostnej menšiny v snahe svojho najlepšieho odborného, lekárskeho aj morálneho vedomia. Nikdy nerobia rozdiely medzi pacientkami, pre nich je každá pacientka ich pacientkou. Svedok opäťovne uviedol, že nemá vedomosť o existencii izieb, kde by boli umiestňované len pacientky z rómskeho etnika. Pacientky oddelenia sú podľa svojho prania a želania umiestňované na všetky izby so všetkými rôznymi etnikami a národnosťami v rámci oddelenia, pričom nikdy nemali žiadny problém v rámci umiestňovania pacientiek rómskeho a nerómskeho etnika. Svedok dodal, že zdravotnícky personál na oddelení sa snaží vyjsť v ústrety každej jednej pacientke či už sa jedná o nerómske či rómske etnikum, černošskú, arabskú alebo inú rasu a taktiež aj o pacientky rôzneho vierovyznania. Sú to pre nich ich pacientky, o ktoré je nutné sa postarať a nikdy nerobili ani nebudú robiť žiadne rozdiely pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti týmto pacientkam.

11.5. Z výpovede vyplýva, že bola u žalovaného 3/ dňa 07.09.2017, porodila doma, zavolali jej záchranku, dovezli ju do nemocnice, placentu jej vybrali tam, tam ležala na posteli asi 2 hodiny, potom ju odnesli na špinavú izbu. Pýtala sa na presunutie, povedali jej, že Rómky sú len na jednej izbe, že nemajú viac izieb, všetko bolo špinavé. Lekári a sestričky sa správali dobre, ale izba bola špinavá, nemôže uviesť, že by boli k nej zli. Na izbe ležali 4 ženy a v druhej izbe 6. Ležali osobitne rómske a osobitne nerómske ženy, neboli pomiešané, pre rómske ženy boli len 2 izby. Niektoré ženy utekali po pôrode, neostávali tam vôbec, takú situáciu nezažila. Na otázku ako sa cítila a aký bol dôvod že sa k nej správali takto uviedla, že oni hádzali všetky Rómky do 1 vreca, nerozlišujú že je niektorá špinavá iná nie. Ďalej uviedla že novonarodené deti boli na dve strany vozíky s deťmi boli usporiadané do poschodi podľa toho či boli rómske alebo nie. K stravovaniu uviedla, že ďalšiu kuchyňu mali oddelene. K sociálnym zariadeniam uviedla, že toaleta bola na izbe a kúpeľňa pri jedálni, tá bola špinavá, mala zápal, kojila chlapca, po snahe o kojenie ju poslali umyť prsník, čo odmietla z dôvodu špiny. Návštevám uviedla, že nepúšťajú k rómskym mamičkám do izby, musia vyjsť vonku na chodbu, k nerómskym púšťajú. Na otázku, nech uvedie konkrétné dôvody nespokojnosti s umiestnením na izbu s inými rómskymi pacientkami svedkyňa uviedla, že 3 dni to bolo v poriadku, potom prišli ďalšie mamičky, to už som nechcela smrdeľo tam, ale zostala som, nechcela som tam nechať chlapca len tak. Na otázku, či by mala záujem byť na izbe s pacientkami nerómskeho pôvodu svedkyňa uviedla, že áno mala by som záujem, následne uviedla, že nepožiadala o svoje umiestnenie na izbu s pacientkami rómskeho pôvodu a nepožiadala ani o umiestnenie na izbu s pacientkami nerómskeho pôvodu respektíve o preloženie z izby s pacientkami rómskeho pôvodu na izbu s pacientkami nerómskeho pôvodu. Svedkyňa uviedla že nechcela byť na izbe s pacientkami rómskeho pôvodu. Svedkyňa ďalej uviedla že sa počas hospitalizácie na oddelení nestretávala s pacientkami nerómskeho pôvodu, neboli na kope, oni mali svoje a my svoje. Svedkyňa sa podľa vyjadrenia mohla pohybovať na oddelení voľne, išla vonku. Ďalej svedkyňa uviedla že svojich príbuzných stretávala iba na chodbe, nechceli púšťať sestričky. Na otázku či mala pocit menej cennosti, ak bola na izbe s pacientkami rómskeho pôvodu svedkyňa uviedla, že nie, len išlo o to, že jedna je čistá druhá špinavá. Ďalej svedkyňa uviedla, že syna nemala pri sebe, nosili deti na kojenie každé 3 hodiny, biele ženy mali deti

pri sebe. Ďalej uviedla že upratovačka tam nebola za týždeň ani raz. Teraz by tam už asi rodiť nešla. Rodila v monobloku.

11.6. Svedkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že bola rodičkou u žalovaného 3/, má osobnú skúsenosť 20 rokov dozadu (rodila 23.08.2020 v novej pôrodnici), dcéra bola 8 mesiacov dozadu, tiež na ňu kričali, bála sa poradiť a bála sa kriku, bola prvorodička. Svedkyňa uviedla, že ju nepustili pri návštavách dcéry na izbu, musela dcéra vyjsť vonku a tam sa šli porozprávať. Na otázku vedomosti svedkyne o tom, že zariadenia boli oddelene aj v čase pôrodu dcéry, svedkyňa uviedla, že jej dcéra povedala, aj ostatné ženy o tom rozprávali, na vlastné oči to nevidela a dodala, že sú tam dve izby pre rómske ženy a môže ich tam byť veľa, stále sú však len dve izby.

11.7. Z výpovede svedkyne súd zistil, že jej dcéra tam porodila, podľa jej vyjadrenia, vie čo sa tam deje, izby sú špinavé, na prádle týždeň spia a ked' odíde pacientka z nemocnice, až vtedy to menia, vnučka má 4 roky. Svedkyňa uviedla, že sa správali zle, dcéra mala cisársky rez, ona čakala na chodbe a nič jej nechceli povedať, bola za riaditeľom, stŕažovala sa, že ako sa správajú k cigánskam. Bola v nemocnici pred mesiacom s osvojenou dcérou, ďalej uviedla postup, ako dcéru brali na cisársky rez, každý deň tam chodila, nechceli ju pustiť dnu, ona nemohla chodiť, nemohla ísť von. K návštavám uviedla, že dnu za dcérou ju nechceli pustiť, iba ked' jej tiekla infúzia, inokedy nie, kvôli infekciám. Ked' rodila jej dcéra, ona bola na chodbe. Uviedla, že odpovedala zo svojej skúsenosti a zo skúsenosti dcéry.

12.1. Podľa článku 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

12.2. Podľa § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

12.3. Podľa § 2a ods. 1 až 4 antidiskriminačného zákona diskriminácia je priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu. Priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii. Nepriama diskriminácia je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takýto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie

takého záujmu. Obťažovanie je také správanie, v dôsledku ktorého dochádza alebo môže dôjsť k vytváraniu zastrašujúceho, nepriateľského, zahanbujujúceho, ponižujúceho, potupujúceho, zneuctujúceho alebo urážajúceho prostredia a ktorého úmyslom alebo následkom je alebo môže byť zásah do slobody alebo ľudskej dôstojnosti.

12.4. Podľa § 3 ods. 1 a 2 antidiskriminačného zákona každý je povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávnych a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní. Zásada rovnakého zaobchádzania podľa odseku 1 sa uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi.

12.5. Podľa § 2a ods. 11 písm. b) antidiskriminačného zákona sa za diskrimináciu z dôvodu rasového pôvodu, národnostného alebo etnického pôvodu sa považuje aj diskriminácia z dôvodu vzťahu k osobe určitého rasového pôvodu, národnostného alebo etnického pôvodu,

12.6. Podľa § 9 ods. 1 a 2 antidiskriminačného zákona každý má podľa tohto zákona právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou. Každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržal zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadostučinenie; ak ide o nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu oznamenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti, môže sa tiež domáhať neplatnosti právneho úkonu, ktorého účinnosť bola podľa osobitného predpisu pozastavená.

12.7. Podľa § 9a antidiskriminačného zákona ak by porušením zásady rovnakého zaobchádzania mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo slobody väčšieho alebo neurčitého počtu osôb alebo ak by takýmto porušením mohol byť inak vázne ohrozený verejný záujem, patrí právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie aj právnickej osobe podľa § 10 ods. 1. Táto osoba sa môže domáhať najmä určenia, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania, aby ten, kto nedodržal zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, a ak je to možné, napravil protiprávny stav.

12.8. Podľa § 11 ods. 1 antidiskriminačného zákona konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namieta, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalobca“). Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalovaný“).

12.9. Podľa § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

12.10. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti vrátane cezhraničnej zdravotnej starostlivosti sa zaručuje rovnako každému v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v zdravotnej starostlivosti a pri poskytovaní tovarov a služieb ustanovenou osobitným predpisom. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia aj z dôvodov pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy,

štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, sexuálnej orientácii, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, zdravotného postihnutia, veku, majetku, rodu alebo iného postavenia.

12.11. Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. výkon práv a povinností vyplývajúcich z tohto zákona musí byť v súlade s dobrými mravmi. Nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu inej osoby. Osoba nesmie byť v súvislosti s výkonom svojich práv prenasledovaná ani inak postihovaná za to, že podá na inú osobu, zdravotníckeho pracovníka, poskytovateľa sťažnosti, žalobu alebo návrh na začatie trestného stíhania.

12.12. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. každý, kto sa domnieva, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli dotknuté v dôsledku nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania, môže sa domáhať právnej ochrany na súde podľa osobitného zákona.

12.13. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. samosprávny kraj v rámci preneseného výkonu štátnej správy vydáva povolenie na prevádzkovanie a) ambulancie okrem ambulancie podľa odseku 1 písm. a), b) zariadenia na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, c) stacionára, d) polikliniky, e) agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, f) zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek okrem zariadení podľa odseku 1 písm. d) až f), g) všeobecnej nemocnice, h) liečebne, i) hospicu, j) domu ošetrovateľskej starostlivosti, k) mobilného hospicu.

12.14. Podľa § 79 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. poskytovateľ, ktorý je držiteľom povolenia alebo držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, je povinný, ak v odseku 3 nie je ustanovené inak, pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti dodržiavať osobitné predpisy.

12.15. Podľa § 81 ods. 1 až 5 zákona č. 578/2004 Z. z. dozor nad dodržiavaním ustanovení tohto zákona vykonáva a) orgán príslušný na vydanie povolenia (§ 11), ak ide o plnenie povinností držiteľmi povolení podľa § 79 a dodržiavanie podmienok prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia na základe povolenia, b) ak ide o plnenie povinností podľa § 79 a dodržiavanie podmienok prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia na základe povolenia držiteľmi povolení podľa § 11 ods. 2 písm. g), aj ministerstvo zdravotníctva, c) komora príslušná na vydanie licencie (§ 68 ods. 2 až 11), ak ide o plnenie povinností držiteľmi licencií podľa § 79 a dodržiavanie podmienok na vydanie licencie, d) komora príslušná na registráciu zdravotníckych pracovníkov (§ 62 ods. 2 až 12), ak ide o plnenie povinností ustanovených v § 80 ods. 1 písm. b) až d), e) komora príslušná na združovanie zdravotníckych pracovníkov (§ 43 ods. 2, § 44 ods. 2, § 45 ods. 2, § 46 ods. 2, § 47b ods. 1, § 47c ods. 1, § 47d ods. 1, § 47e ods. 1, § 47f ods. 1, § 47g ods. 1 a § 47h ods. 1), ak ide o plnenie povinností ustanovených v § 52 ods. 2, f) ministerstvo zdravotníctva, ak ide o dodržiavanie ustanovení § 7 ods. 8 a 9 a § 40 ods. 13 a 16. Orgán príslušný na vydanie povolenia, ministerstvo zdravotníctva a komora príslušná na vydanie licencie sú oprávnení za podmienok ustanovených týmto zákonom a) ukladať pokuty (§ 82), b) dočasne pozastaviť povolenie alebo licenciu (§ 18 a 73), c) zrušiť povolenie alebo licenciu (§ 19 a 74), d) ukladať disciplinárne opatrenia (§ 65). Pri ukladaní sankcií orgány podľa odseku 2 prihliadajú najmä na povahu porušenej povinnosti, spôsob konania alebo opomenutia, mieru zavinenia, dĺžku a dôsledky porušenia povinnosti alebo inú pritiažujúcu okolnosť. Na správne

poskytovanie zdravotnej starostlivosti dohliada úrad pre dohľad podľa osobitného predpisu. Orgány dozoru podľa odseku 1 pri výkone dozornej činnosti postupujú primerane podľa základných pravidiel kontrolnej činnosti ustanovených osobitným predpisom.

12.16. Podľa § 217 Civilného sporového poriadku pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o súdovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté.

13.1. Súd považuje úvodom za potrebné uviesť, že súdne konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady na rovnaké zaobchádzanie je civilným súdnym konaním sporového charakteru, v ktorom proti sebe stojí žalobca a žalovaný v navzájom protichodnom, kontradiktórnom postavení. Aktívne legitimovanou osobou (žalobcom) na podanie žaloby vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania je osoba, ktorá namieta, že jej právo bolo porušené diskriminačným konaním inej osoby. Žalobu musí žalobca náležite odôvodniť, keďže v nej tvrdí, že žalovaný porušil jeho právo na rovnaké zaobchádzanie. Samostatnú aktívnu legitimáciu majú aj právnické osoby podľa § 10 ods. 1 antidiskriminačného zákona, t.j. aj právnická osoba, ktorej cieľom činnosti alebo predmetom činnosti je ochrana pred diskrimináciou.

13.2. V prejednávanom spore bola žaloba podaná Poradňou pre občianske a ľudské práva a nie priamo fyzickou osobou, ide teda o tzv. verejnú žalobu. Inštitút verejnej žaloby zakotvený v § 9a antidiskriminačného zákona je založený na princípe opportunity, čiže dáva oprávnenie vymedzeným subjektom podľa svojej úvahy podať žalobu. Ku kvalifikovanému podaniu verejnej žaloby je potrebné, aby boli splnené dve podmienky, resp. súčasne naplnené dve hypotézy právnej normy. Po prvej, aby porušením zásady rovnakého zaobchádzania mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo slobody väčšieho alebo neurčitého počtu osôb a zároveň tieto práva a právom chránené záujmy alebo slobody sa musia týkať väčšieho alebo neurčitého počtu osôb. Po druhej je potrebné, aby takýmto porušením mohol byť inak vážne ohrozený verejný záujem.

13.3. Súd preto v danom prípade posudzoval, či je žalobkyňa aktívne legitimovaný subjekt na podanie danej žaloby a dospel k záveru, že aktívna legitimácia žalobkyne je daná, keďže namieta porušenie zásady rovnakého zaobchádzania neurčitého počtu rómskych žien a zároveň je žalobkyňa združením, ktorého cieľom činnosti je presadzovať dodržiavanie občianskych, ľudských práv a základných slobôd a za týmto účelom okrem iného upozorňuje na prípadné prejavy diskriminácie, porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania a poskytuje v oblasti ochrany pred diskrimináciou právne poradenstvo a zastupovanie v konaniach pred súdmi a inými štátnymi orgánmi (vid' článok III stanov žalobkyne), ide teda o právnickú osobu v zmysle § 10 ods. 1 antidiskriminačného zákona.

14.1. Súd sa ďalej zaoberal pasívnou vecnou legitimáciou žalovaných 1/ a 2/, ktorá bola v konaní namienaná, pričom dospel k záveru, že táto nie je v spore o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania daná. Vecná legitimácia vyjadruje postavenie strany sporu v hmotnoprávnom vzťahu, ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Strana sporu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitimáciu a súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobkyňa žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti.

14.2. Ako vyplýva z § 11 ods. 1 antidiskriminačného zákona pasívne legitimovanou osobou (žalovaným) je osoba, o ktorej žalobca v žalobe tvrdí, že porušila svojím diskriminačným konaním voči žalobcovi zásadu rovnakého zaobchádzania, v prejednávanom spore teda subjekt resp. subjekty, ktoré sa mali dopustiť diskriminácie svojim konaním, t.j. umiestňovaním žien rómskeho etnického pôvodu do samostatných izieb. Žalobca však okrem poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, a to žalovaného 3/ označil za žalovaného aj Slovenskú republiku a Ministerstvo zdravotníctva, pričom ich pasívnu legitimáciu v konaní odvodil od ich povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania vyplývajúcu z § 3 antidiskriminačného zákona, pričom táto sa uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi.

14.3. Oblast' prístupu a poskytovania zdravotnej starostlivosti je spracovaná predovšetkým v zákone č. 576/2004 Z. z.. Podľa § 2 ods. 1 tohto zákona je zdravotnou starostlivosťou súbor pracovných činností, ktoré vykonávajú zdravotníčki pracovníci, vrátane poskytovania liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín s cieľom predĺženia života fyzickej osoby, zvýšenia kvality jej života a zdravého vývoja budúcich generácií; zdravotná starostlivosť zahŕňa prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu, biomedicínsky výskum, ošetrovateľskú starostlivosť a pôrodnú asistenciu a v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. zdravotnú starostlivosť a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti poskytuje poskytovateľ a zdravotníčki pracovníci za podmienok ustanovených osobitným predpisom, ktorým je zákon č. 578/2004 Z. z.. Žalovaný 3/ je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti podľa § 4 písm. a) zák. č. 578/2004 Z. z. ako právnická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť, avšak žalovaný 1/ ani žalovaný 2/ poskytovateľom zdravotnej starostlivosti nie je.

14.4. Súd zdôrazňuje, že zásada rovnakého zaobchádzania sa uplatňuje v konaní len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi, medzi ktoré patrí aj zákon č. 576/2004 Z. z. (o poskytovaní zdravotnej starostlivosti), pričom povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti prístupu a poskytovania zdravotnej starostlivosti je explicitne vyjadrená v § 11 ods. 2 tohto zákona. Z vyššie uvedeného vyplýva, že porušenia zásady rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sa môže dopustiť subjekt, ktorý zdravotnú starostlivosť priamo poskytuje, t.j. poskytovateľ zdravotnej starostlivosti resp. jeho pracovníci svojim konaním v oblasti prístupu a pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a to vo vzťahu k osobe, ktorej sa zdravotná starostlivosť má poskytnúť. Na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že žalovaný 2/, teda Ministerstvo zdravotníctva je ústredným orgánom štátnej správy pre zdravotnú starostlivosť a v zmysle zákona č. 576/2004 Z.z. subjektom, ktorý vydáva všeobecne záväzné právne predpisy, vykonáva v rámci svojej pôsobnosti dozor nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa zákona č. 578/2004 Z.z. (§ 45 zákona č. 576/2004 Z.z., § 81 zákona č. 578/2004 Z.z.), či v niektorých prípadoch vydáva povolenie na prevádzkovanie (§ 11 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z., nie však v prípade žalovaného 3/). Povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z.z. tak so zreteľom na vyššie uvedené nemožno aplikovať ani na žalovaného 1/, t.j. Slovenskú republiku.

14.5. Súd preto uzavrel, že žalovaný 1/ a 2/ nemohli porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania, keďže sami nekonali vo vzťahu k pacientkam a ani neovplyvňovali konanie

žalovaného 3/ vo vzťahu k pacientkam, voči ktorým mala byť porušená zásada rovnakého zaobchádzania. Pokiaľ mal aj žalovaný 2/ možnosť či povinnosť vydávať metodické usmernenia, všeobecné právne predpisy, rozhodnutia alebo kontrolovať činnosť žalovaného 3/, toto konanie nemohlo predstavovať vo vzťahu k pacientkam, ktoré mali byť diskriminované na gynekologicko-pôrodníckom oddelení žalovaného 3/ v porovnaní s inými osobami v obdobnom postavení znevýhodňujúce konanie. Porušením zásady rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zmysle antidiskriminačného zákona sa nemožno dopustiť tým, že by žalovaný 1/ alebo žalovaný 2/ nevykonal kontrolu alebo neprijal opatrenia na odstránenie tvrdenej diskriminácie, ale len konkrétnym konaním vo vzťahu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a pacientky. Súd preto žalobu žalobkyne voči žalovanému 1/ a 2/ pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie zamietol. Súd sa preto ďalej zaoberal tvrdenou diskrimináciou len vo vzťahu k žalovanému 3/.

15.1. Zásada rovnakého zaobchádzania je bližším premietnutím práva na rovnaké zaobchádzanie, ktoré je zakotvené v článku 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 3 ods. 1 a článku 4 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.

15.2. Základným vnútrostátnym právnym predpisom, ktorý vymedzuje zásadu rovnakého zaobchádzania je antidiskriminačný zákon, ktorý najmä definuje základné pojmy, vymenúva oblasti, v ktorých existuje povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania (sústredí sa na oblasť sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb, na oblasť vzdelania a na oblasť pracovnoprávnych vzťahov) a pri týchto oblastiach vymenúva dôvody, na základe ktorých sa zásada rovnakého zaobchádzania musí dodržiavať. Taktiež ustanovuje formy diskriminácie t. j. aké konania príp. opomenutia alebo iné prejavy možno považovať za diskrimináciu. Zákon tiež zakotvuje výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania a podrobnosti o možnosti obrátiť sa so žalobou na súd v prípade jej nedodržania. Osobitná úprava zákazu diskriminácie pre oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti, ako už súd vyššie uviedol, vyplýva z § 11 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z.z.

15.3. Aby určité správanie, konanie alebo opomenutie, prípadne určitá situácia alebo prax (ďalej len ako „konanie“) bola porušením zásady rovnakého zaobchádzania, antidiskriminačný zákon ako aj odborná literatúra vyžaduje splnenie určitých podmienok, ktorých splnenie si možno vyvodiť z okolnosti prípadu, ide o tzv. „prima facie“ prípadu. Týmito podmienkami sú diskriminačný dôvod, oblasť a forma diskriminácie. V rámci posúdenia porušenia zásady rovnakého zaobchádzania je preto žalobkyňou namietané konanie potrebné posúdiť z hľadiska kumulatívneho splnenia týchto podmienok. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z určitých dôvodov. Diskriminačný dôvod nie je potrebné dokazovať, jeho existenciu a príčinnú súvislosť medzi konaním a týmto dôvodom je však potrebné vyvodiť z okolnosti prípadu a musí existovať dôvodná domienka jeho existencie a príčinnej súvislosti s konaním.

15.4. Pod diskrimináciu treba podradiť také konanie, keď sa v tej istej situácii zaobchádza s jedným človekom, resp. skupinou ľudí inak než s iným človekom alebo skupinou ľudí na základe jeho odlišnosti napr. rasového alebo etnického pôvodu, pričom rozhodovanie o tom, či došlo alebo nedošlo ku diskriminácii sa uskutočňuje na základe toho,

či existuje príčinná súvislosť medzi znevýhodnením a použitím kritéria pre rozlišovanie. Diskrimináciou je tiež každé neopodstatnené nerovnaké zaobchádzanie s ľuďmi zo strany štátu, právnických alebo fyzických osôb, ktorí majú isté právomoci alebo sa pohybujú v prostredí, kde sú ľudia jeden od druhého istým spôsobom závislí. Diskriminácia môže mať množstvo najrozmanitejších dôvodov od rasového alebo etnického pôvodu, národnosti, vierovyznania, sociálneho pôvodu, rodového pohlavia a pod., ako aj ďalšie dôvody vyplývajúce z akéhokoľvek predsudku (fyzické defekty, poruchy výslovnosti a pod.).

15.5. Už samotná základná definícia zásady rovnakého zaobchádzania, obsiahnutá v § 2 antidiskriminačného zákona, je vymedzená v súvislosti s existenciou diskriminačného dôvodu, a to nasledovne: „Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácii, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.“ Pre vyvodenie príčinnej súvislosti medzi diskriminačným dôvodom a konaním je spravidla potrebné porovnať domnelú obete diskriminácie s inou osobou alebo osobami, ktoré sa nachádzajú alebo nachádzali v rovnakej alebo v porovnatelnej situácii (tzv. komparátor). Pričom domnelej obeti diskriminácie vznikla týmto rozdielnym zaobchádzaním určitá nevýhoda. Na označenie určitého konania za diskriminačné a na uplatnenie relevantných práv vyplývajúcich z antidiskriminačnej legislatívy je potrebné identifikovať všetky hmotnoprávne znaky diskriminácie v zmysle antidiskriminačného zákona, ktorými sú zakázaný dôvod diskriminácie, chránená oblasť, pomenovanie formy diskriminácie a určenie komparátora (osoby v porovnatelnej situácii).

15.6. Súd dáva do pozornosti, že v antidiskriminačnom spore sa ako prostriedok právnej ochrany obete diskriminácie uplatňuje tzv. presun dôkazného bremena na osobu, ktorá sa mala dopustiť diskriminácie (žalovaný). Táto osoba je povinná preukázať, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobkyňa oznámi skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať diskrimináciu. Pokialž žalobkyňa svoju časť dôkazného bremena v súdnom konaní unesie, dochádza k presunu dôkazného bremena na žalovaného. Nie každé subjektívne znevýhodnenie je však potrebné považovať za diskriminačné konanie. Pre konštatovanie pravdepodobnosti výskytu diskriminačného konania v posudzovanom prípade je potrebné naplniť aj posledný znak - zakázaný dôvod diskriminácie, ktorý by bol motiváciou (pohnútkou) k subjektívному znevýhodneniu. Vo väzbe na to je nevyhnutné, aby existovala príčinná súvislosť medzi konaním a subjektívne motivovaným dôvodom tohto konania.

15.7. Zmysel a cieľ tejto antidiskriminačnej úpravy spočívajúcej v presune dôkazného bremena spočíva v tom, aby žalobca, ako obete diskriminácie neprehral spor len na základe toho, že neunesol dôkazné bremeno z dôvodu, že nemá prístup k dôkazom. Je potrebné si uvedomiť, že napriek tomu, že v prípadoch diskriminácie sa od jej obete resp. žalobkyne nevyžaduje preukázanie zakázaného dôvodu, je potrebné, aby bolo v žalobe náležite a dostačujúco označené a zároveň aby existovala dôvodná pochybnosť o tom, že tento dôvod bol skutočne motívom namietaného konania a viedol k jeho negatívnym následkom. Je preto

potrebné dokázať odlišné zaobchádzanie na základe konkrétnego identifikovateľného dôvodu. Žalobkyňa musí zároveň preukázať vznik ujmy, ktorá na základe nedodržania práva na rovnaké zaobchádzanie vznikla.

15.8. V prejednávanom spore je však nutné vnímať špecifíkum spočívajúce v tom, že žaloba nie je podaná priamo tzv. obetou diskriminácie, ktorej subjektívne práva či právom chránené záujmy mali byť konaním žalovaného 3/ porušené, ale vo veci bola podaná tzv. všeobecná žaloba žalobkyne, a to za účelom ochrany neurčitého väčšieho počtu osôb pred diskrimináciou. Žalobkyňa v žalobe prezentovala, že na gynekologicko-pôrodníckom oddelení žalovaného 3/ došlo k diskriminácii, a to umiestňovaním žien rómskej etnickej príslušnosti do oddelených izieb nižšieho štandardu z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku a v konaní bolo jej povinnosťou v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 antidiskriminačného zákona prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej diskriminácii žien rómskej etnickej príslušnosti a zároveň mala na preukázanie týchto skutočností predložiť súdu dôkazy (vid' uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 16/2009).

16.1. Žalobkyňu v konaní začažeje prioritne bremeno tvrdenia, ktoré musí uniesť, pričom nestačí tvrdiť, ale je potrebné relevantne tvrdiť skutočnosti, na základe ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, a to práve zo zakázaného dôvodu, ktorým je v tomto prípade etnická príslušnosť a zároveň pohlavie. Vo vzťahu k tvrdeným skutočnostiam odôvodňujúcim pochybnosť súdu má žalobkyňa zároveň dôkazné bremeno, ktoré je potrebné rozlišovať od dôkazného bremena, že k diskriminácii skutočne došlo.

16.2. Dôkazná povinnosť je na strane žalobkyne až do času, kým súd dospeje k dôvodnej pochybnosti, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, a to na základe žalobkyňou tvrdených skutočností. Žalobkyňa v prejednávanom sporovom konaní tvrdila, a teda za skutočnosti, z ktorých by mal súd dôvod usudzovať porušovane zásady rovnakého zaobchádzania považovala to, že na gynekologicko-pôrodníckom oddeleniach žalovaného 3/ sú ženy rómskej etnickej skupiny umiestňované na osobitné izby, a to na práve základe ich etnickej príslušnosti, čím podľa názoru žalobkyne dochádzalo k ich segregácii, pričom už týmto podľa jej názoru dochádzalo k ich znevýhodňovaniu voči ostatným pacientkam. K takému záveru žalobkyňa dospela na základe vykonaného prieskumu z mája a augusta 2013 a na základe monitoringu diskusných príspevkov na webových stránkach v novembri 2013.

16.3. Segregáciou sa rozumie cielené oddelovanie ľudí či skupín ľudí podľa určitých sociálnych znakov (napr. podľa náboženstva, rasy, etnicity, sociálnej vrstvy, sexuálnej orientácie) s cieľom zamedziť vzájomným kontaktom medzi takto oddelenými ľuďmi či skupinami ľudí, a to na základe odlišnosti. Ide teda o kumuláciu dvoch faktorov, a to oddelovanie ľudí, resp. skupín ľudí a že cieľom oddelovania je zamedzenie vzájomným kontaktom medzi oddelenými ľuďmi alebo skupinami ľudí. V konaní však nebolo zistené, že by dochádzalo cieleným či úmyselným konaním žalovaného 3/ k umiestňovaniu rómskych žien do osobitných izieb na základe ich príslušnosti k etniku. Rozdielne zaobchádzanie je vtedy diskriminačné, keď nemá objektívne a rozumné zdôvodnenie, keď nesleduje legitímny

cieľ a ak tam nie je odôvodnený pomer proporcionality medzi použitým prostriedkom a účelom, ktorý sa má realizovať.

16.4. Podľa názoru súdu sa nemožno sa stotožniť s názorom žalobkyne, že umiestňovanie žien rómskeho etnika v spoločnej izbe, bez ďalšieho, predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a už vôbec nie s tým, že už len tvrdeným umiestňovaním by malo dochádzať k znevýhodneniu žien rómskeho etnika oproti iným pacientkam, ktoré nepatria do etnickej menšiny. Žalobkyňa neprekázala, že by žalovaný 3/ znevýhodňoval alebo by mohol znevýhodňovať pacientky rómskeho etnika na jeho oddelení v porovnaní s nerómskymi. O diskrimináciu by išlo vtedy, ak by sa preukázalo, že rómske pacientky sú umiestňované v osobitných izbách, a to práve z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku, čím boli alebo mohli byť znevýhodnené.

16.5. V konaní bolo výsluchom svedkov zistené, že osobitné tzv. rómske izby, kde by boli pacientky umiestňované len na základe ich príslušnosti k rómskemu etniku v minulosti (za socialismu) existovali, avšak došlo k ich zrušeniu, pričom ich súčasná existencia nebola potvrdená žiadnym zo svedkov. Je pravdou, že svedkyňa ..... uviedla, že bola umiestnená na izbe len s príslušníkmi rómskeho etnika a tvrdila, že bola izba špinavá, avšak zároveň potvrdila, že prvé tri dni nepociťovala nespokojnosť, že bola umiestnená na izbe, kde boli len pacientky rómskeho etnika, čo jej na začiatku nevadilo, no potom tam už kvôli smradu nechcela zostať a že personál sa k nej nesprával zle. Svedkyňa potvrdila, že by mala záujem byť na izbe s pacientkami nerómskeho pôvodu, nechcela byť na izbe s pacientkami rómskeho pôvodu, avšak o takéto premiestnenie vôbec nepožiadala, pričom sama svedkyňa uviedla, že nemala pocit menej cennosti, ak bola na izbe s pacientkami rómskeho pôvodu, len išlo o to, že jedna je čistá druhá špinavá a stázovala sa na špinu. Z tohto výsluchu však nevyplynulo, že by umiestnenie na izbách záviselo výlučne od jej etnického pôvodu, keďže nie je zrejmé, aká bola jej zdravotná anamnéza, aká bola v období jej hospitalizácie obsadenosť izieb a zároveň podľa názoru súdu je zrejmé, že táto pacientka ujmu nepociťovala, pričom je potrebné poukázať aj na rozporné vyjadrenia svedkyne (napr. že žiadala o preloženie kvôli špine po hospitalizácii na izbu - tri dni jej to nevadilo - o premiestnenie nepožiadala, hádžu všetky do jedného vreca - nesprávali sa k nej zle). Ani z výsluchu ďalších svedkýň (.....) nemožno usudzovať, že by sa akýmkoľvek spôsobom preukázala tvrdená segregácia, resp. že by z ich výpovedí vyplynula odôvodnená pochybnosť o segregacom správaní žalovaného 3/, keďže jednak osobné skúsenosti svedkýň z hospitalizácie žalovaného 3/ boli v roku 2000, resp. 1991 a 1993, tieto súd nemôže, vzhľadom na časový úsek, ktorý od tohto obdobia uplynul vychádzajúc zo skutkového stavu v čase vydania rozhodnutia v zmysle § 217 CSP, vyhodnotiť za relevantné a taktiež tieto svedkyne opisovali vtedy aktuálnu situáciu na oddelení budť z rozprávania ich dcér (ktoré tam mali byť v roku 2018, resp. 2019 a v roku 2015) a ktoré sa stázovali na správanie personálu resp. vychádzali z toho, čo sa hovorilo („ostatné ženy rozprávali“), avšak samé potvrdili, že stav na oddelení nevideli a z vlastného vnímania opisovali len situáciu na oddelení týkajúcu sa návštev, avšak ani to nie konzistentne (že nemohla dcéru navštíviť na izbe, len na chodbe, resp. na izbe iba, keď jej tiekla infúzia, inokedy nie kvôli infekciám). Ani žiadna osoba z personálu (lekári, vedúca pôrodná asistentka) nepotvrdila, že by existovali izby, v ktorých sú umiestňované len pacientky

rómskej etnickej príslušnosti, naopak všetci svedkovia potvrdili, že na oddeleniach a úsekoch pôrodníctva, gynekológie a rizikovej gravidity, sa izby (okrem platených nadštandardných) obsadzujú podľa aktuálneho stavu, diagnózy resp. zdravotného stavu, podľa obložnosti a tiež podľa ich želania, ak je možné pacientke vyhovieť. Uvedené podľa názoru súdu zodpovedá aj špecifickosti daného úseku ako gynekologicko-pôrodníckeho oddelenia.

16.6. Nad rámec uvedeného súd uvádza, že aj v prípade, ak by bola pacientka rómskeho etnika umiestnená na izbu s inými pacientkami len rómskeho etnika, to samo o sebe nepreukazuje existenciu diskriminácie na základe príslušnosti k etniku, či segregáciu pacientiek rómskeho etnika, keďže je v prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti potrebné ďalej skúmať, či to neodôvodňoval zdravotný stav pacientky, obsadenosť oddelenia, epidemiologické opatrenia alebo či napr. konkrétnie ženy samé neuprednostnili pobyt na izbe so ženami ich etnickej príslušnosti oproti pobytu na izbe so ženami z majority a tiež či došlo na tom základe k ich znevýhodneniu.

16.7. Nemožno opomínať teda ani skutočnosť, ktorá bola potvrdená výsluchmi svedkov, že mnohé pacientky najmä, no nie výlučne rómskeho etnika, si žiadajú byť umiestnené so známymi či príbuznými, čo sa javí súdu ako logické a úplne pochopiteľné. Pokial teda žalobkyňa dôvodí, že žalovaný 3/ má aj napriek želaniu pacientky, ktorá chce byť na izbe spolu s jej znáomou či príbuznou, povinnosť umiestniť ju na inú izbu, hoc proti vôli pacientky, len aby sa vyhol potencionálnemu označeniu jeho konania ako diskriminačného, súd sa s uvedeným názorom žalobkyne nestotožňuje. Rešpektovanie želania pacientky, ktorá chce byť umiestnená na izbe s inými pacientkami (hoc ide o pacientky výlučne rómskeho etnika), nemôže byť podľa názoru súdu označené ako segregáčné konanie zo strany poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a nemalo by mu byť na ťachu. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti a špecificky ešte na pôrodníckom oddelení nemožno vyhodnocovať oddelenie bez zreteľa na zdravotný stav konkrétnej pacientky, ktorá je na oddelení hospitalizovaná a tiež jej vôľu.

16.8. Súd považuje za potrebné zdôrazniť, že celá argumentácia žalobkyne ako aj dôkazy, ktoré v konaní predložila sú založené na predpoklade, že dochádza k umiestňovaniu pacientiek rómskej etnickej príslušnosti do samostatných izieb s nižším štandardom, avšak uvedená skutočnosť z vykonaného dokazovania vo veci nevyplynula. Pokial teda žalobkyňa celú diskriminačnú žalobu založila na tomto predpoklade, súd nemohol vyhodnotiť žalobkyňou tvrdené dôvody na dostatočné na vyslovenie záveru o dôvodnom podozrení z diskriminácie, a to s prihliadnutím aj na oblasť, v ktorej sa konanie žalovaného 3/ vyhodnocuje.

17.1. Dôvodná pochybnosť súdu nevyplynula ani z listín predložených žalobkyňou. Súd uvádza, že z prieskumu, ktorého sa zúčastnilo 17 žien vybraných žalobkyňou a následne 3 ženy, nevyplynulo, že všetky tieto ženy boli umiestnené len so ženami z rómskeho etnika (jedna žena uviedla, že bola priamo umiestnená do izby s nerómskymi pacientkami a že niektoré ženy sa samé pytajú a dajú ich na nerómske izby, ak sú voľné), naopak vyplynulo, že bola zaznamenaná existencia zmiešaných izieb a tiež že pacientky boli dopytované na to, kde chcú byť umiestnené (hoc v menšom rozsahu). Tiež je podľa názoru súdu potrebné uviesť, že z prieskumu vyplynulo aj to, že postoj žien, ktoré boli umiestnené

do izby len so ženami rómskej etnicity, sa vo vzťahu k tejto skutočnosti zjavne líšil (od negatívneho subjektívneho vnímania, cez neutrálny až po preferovanie takého umiestnenia). Podľa názoru súdu tak nemožno tento prieskum považovať aj s poukazom na vyšie uvedené za relevantný pre dôvodné spochybnenie porušenia zásady rovnakého zaobchádzania žalovaným 3/. Súd nepovažoval ani monitoring webových stránok vykonaný žalobkyňou za spôsobilý preukázať pochybnosť o diskriminačnom správaní žalovaného 3/ spočívajúce v tvrdenej segregácii, keďže tento monitoring obsahuje žalobkyňou vybrané príspevky anonymných osôb, navyše v samotnom závere prieskumu sa uvádza, že „nie každá rómska žena je umiestnená do rómskej izby“. Súd nemôže opomenúť ani skutočnosť, že tieto listinné dôkazy boli vypracované priamo žalobkyňou.

17.2. K odbornému sociálno-psychologickému posudku súd uvádza, že tento sa venuje dopadom segregácie ako sociálnej a kultúrnej izolácií vylúčenej skupiny. Súd v žiadnom prípade nespochybňuje negatívne sociálno-psychologické dopady segregácie na príslušníkov akejkoľvek etnickej či národnostnej menšiny ako ani skutočnosť, že umiestňovanie žien na gynekologicko-pôrodníckom oddelení (aj akomkoľvek inom oddelení) do izieb len na základe etnicity je porušením zásady rovnakého zaobchádzania, ktorú by bolo možné označiť za segregáciu, avšak uvedené z vykonaného dokazovania súdu nevyplynulo a tento záver nevyplýva ani z tohto posudku.

17.3. Súd v konaní v rámci dokazovania zohľadnil aj ďalšie listinné dôkazy a prihliadal aj na stanovisko Slovenského národného strediska pre ľudské práva, pričom neopomenul, že ide o orgán zriadený zákonom. Je však nutné uviesť, že konštatovanie resp. záver tohto orgánu vychádzal výslovne zo zistení žalobkyne (z vyšie uvedeného prieskumu a monitoringu), že u žalovaného 3/ dlhodobo existujú oddelené izby, do ktorých sú umiestňované pacientky rómskeho etnického pôvodu (vid' strana 2 posudku). Stredisko vychádzalo z vopred žalobkyňou uvedenej prezumpcie, že k oddelovaniu dochádza na základe etnicity a na základe tohto predpokladu konštatovalo, že k takáto segregácia predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Súd opäťovne uvádza, že tvrdená segregácia na základe príslušnosti k etnicite zistená nebola. Súd v rámci dokazovania zohľadnil aj správu verejnej ochrankyne práv, avšak ani z jej záverov nevyplýva, že by dochádzalo k porušovaniu zásady rovnakého zaobchádzania v pôrodniciach konaním žalovaného 3/ (verejná ochrankyňa práv vyjadriala znepokojenie nad niektorými zisteniami - podľa správy nie u žalovaného 3/, poukázala na znaky prierezovej diskriminácie a formulovala odporúčania pre túto oblasť).

17.4. Pokial' žalobkyňa odkazovala na judikatúru vnútrosťatných súdov či Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa umiestňovania detí do samostatných škôl, súd nevzhliadol uvedenú judikatúru za aplikovateľnú v prejednávanom prípade, ako sa domnieva žalobkyňa, a to práve s poukazom na špecifickú oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti, ktorej sa tento spor dotýka. Súd nevzhliadol paralelu medzi vytváraním samostatných školských tried či škôl, ktorých existencia nebola sporná (teda dlhodobým vzdelávaním) s umiestňovaním žien na gynekologicko-pôrodníckych oddeleniach do izieb, keďže 1/ existencia tzv. samostatných rómskych izieb nebola zistená, 2/ ide o špecifickú oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti počas krátkeho a dočasného časového obdobia, kde je nepochybne nutné prihliadať v prvom rade na zdravotný stav pacientky. Z uvedeného dôvodu ju súd

vo veci neaplikoval.

17.5. Súd nevyhodnotil za dôvodné tvrdenia žalobkyne týkajúce sa rôzneho štandardu izieb, keďže súdu bola predložená fotodokumentácia gynekologicko-pôrodníckych oddelení, ktorými boli tieto tvrdenia vyvrátené.

17.6. Podľa názoru súdu je nutné vo veci zohľadniť, okrem špecifík týkajúcich sa oblasti, v ktorej sa poskytuje zdravotná starostlivosť (gynekológia a pôrodníctvo), aj tú skutočnosť, že napriek tvrdeniam žalobkyne o niekoľkoročnej a viacnásobnej diskriminačnej praxi žalovaného 3/, nebola súdu žalobkyňou v priebehu celého konania predložená jediná sťažnosť, žiadosť o prešetrenie postupu či iný dôkaz, v ktorom by sa konkrétna pacientka sťažovala na konanie žalovaného 3/ a ktorá by pociťovala ujmu na základe konania žalovaného 3/. Ani prieskumy vykonané žalobkyňou či výsluchy svedkov nepreukazovali, že by niektorá z oslovených pacientiek pociťovala ujmu. Súd si uvedomuje, že konanie začalo na podklade všeobecnej žaloby, avšak nemožno opomínať, že cieľom antidiskriminačného zákona je ochrana hoc aj neurčitého počtu osôb zo strany konkrétnego subjektu, a teda ochrana konkrétnych práv či oprávnených záujmov v tomto prípade pacientiek. Východisková dôkazná situácia by bola vo vzťahu k tvrdeniu o diskriminácii iná, ak by sa na žalobkyňu obrátilo viaceri osôb, ktoré sa cítili dotknuté na právach a iná, ak bol žalobkyňou vykonaný prieskum, pričom dopytované ženy ujmu ani nepociťovali.

17.7. Podľa názoru súdu však na základe skutočnosti oznamených a tvrdených žalobkyňou nemožno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, a preto nedošlo k presunu dôkazného bremena na žalovaného 3/.

18. Nad rámec uvedeného je podľa názoru súdu potrebné si uvedomiť, že žaloba je podaná právnickou osobou, ktorá má hájiť záujem väčšieho a neurčitého počtu osôb, a preto podľa názoru súdu oznamenie diskriminácie, na základe ktorej je možné usudzovať, že došlo k diskriminácii má byť o to kvalifikovanejšie a podrobnejšie (oproti tvrdeniu v spore konkrénej osoby). Ak by totižto súd pripustil, že stačí neurčité, všeobecné a vágne oznamenie, hoc aj obsahujúce diskriminačný dôvod, oblasť a formu diskriminácie, na základe ktorého by prešlo k presunu dôkazného bremena na žalovaného, dostał by sa tým žalovaný do pozície, že by mal preukazovať neexistenciu diskriminačného správania vo vzťahu k neurčitému počtu subjektov za neurčité časové obdobie, čím by ad absurdum nebolo z jeho strany možné preukázať, že k diskriminácii nedošlo prípadne že odlišné správanie voči neurčitému množstvu osôb v neurčitom časovom období bolo odôvodnené. Inak povedané, ak je žalobcom konkrétna osoba je presun dôkazného bremena žiaduci, pretože žalovaný, ako subjekt, ktorý mal porušiť zásadu rovnakého zaobchádzania, má vedieť objektívne preukázať svoje správanie voči konkrétnej pacientke, ktorá je v porovnaní s inými subjektmi v porovnatelnom postavení (v oblasti zdravotnej starostlivosti napr. s pacientkou s obdobnou zdravotnou anamnézou, prijatou na oddelenie v pri porovnatelnej obsadenosti), čo však nie je prejednávaný prípad.

19. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania a vyššie popísané skutočnosti dospel súd k jednoznačnému záveru o nedôvodnosti podanej žaloby neunesením dôkazného bremena tvrdenia, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania. V konaní neboli

preukázané skutočnosti svedčiace o porušení zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu príslušnosti pacientiek k rómskemu etniku žalovaným 3/, či možné znevýhodnenie pacientiek rómskeho pôvodu v porovnaní s nerómskymi, a preto súd žalobu v celom rozsahu zamietol aj voči žalovanému 3/.

20.1. Súd nevykonal navrhnutý dôkaz obhliadkou, keďže dospel k záveru, že navrhnutý dôkaz by neboli spôsobilý potvrdiť ani vyvrátiť skutočnosti týkajúce sa diskriminácie žien rómskej etnickej skupiny. Len vykonaním obhliadky (bez výsluchu všetkých pacientiek na oddelení resp. izbách, personálu a zdravotnej anamnézy pacientiek rodičiek) gynekologicko-pôrodníckych oddelení žalovaného 3/ by nebolo možné ustáliť, z akého dôvodu je konkrétna pacientka umiestnená na konkrétnej izbe, a teda navrhnutý dôkaz nedisponuje vysvedacou potenciou ohľadom tvrdenej diskriminácie rodičiek rómskej etnicity.

20.2. Súd ďalej uvádza, že výpoved' svedkyne posudzoval so zreteľom na § 217 ods. 1 CSP a skutočnosťou, že jej osobná skúsenosť z hospitalizácie u žalovaného 3/ bola viac ako dvadsať rokov dozadu. Preto súd v rámci rozsudku vyhodnocoval len skutočnosti, ktoré bolo možné považovať v rámci náležitého zistenia skutkového stavu za relevantné a v spore potrebné. Uvedené platí aj pre výsluh Zlatice Kalejovej, ktorá bola hospitalizovaná v roku 1991 a 1993.

20.3. Súd taktiež dodáva, že návrh žalobkyne v jej podaní zo dňa 27.06.2022, v ktorom žalobkyňa uviedla: „v prípade ak súd aj napriek vyššie uvedenej argumentácii, považuje jej tvrdenia, že protiprávny stav namietaný v tomto konaní stále trvá, za nepreukázané, navrhuje doplniť dokazovanie výsluchom ďalších svedkýň, ktorých mená oznámi súdu v lehote ním určenej...“, súd nevyhodnotil s poukazom na § 197 CSP, § 160 ods. 3 CSP a čl. 11 ods. 3 CSP ako kvalifikovaný návrh právne zastúpenej žalobkyne na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov, a preto na tento vägny návrh procesne nereagoval (navyše s prihliadnutím na tri predchádzajúce podania žalobkyne - záverečná reč z 28.01.2022, podanie z 07.03.2022 a podanie z 23.06.2022, v ktorých žalobkyňa uviedla, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania).

21. Záverom súd považuje za potrebné uviesť, že súdne rozhodnutie nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany sporu, ktorá ju nastolila (k tomu viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09). Vo svetle uvedeného sa súd bližšie nezaoberal ďalšou argumentáciou strán sporu či každou jednotlivou úvahou strany sporu, nakol'ko súd v rozsudku vyhodnocoval skutočnosti, ktoré mali význam pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie veci súdom a ktoré súd považoval za podstatné a relevantné, pričom vyššie uvedené závery súdu dostatočne objasňujú nedôvodnosť žaloby žalobkyne v antidiskriminačnom spore.

22.1. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný 1/, 2/ a 3/ mali v konaní plný úspech, keď bola žaloba voči nim zamietnutá, preto im proti neúspešnému žalobcovovi vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

22.2. Súd nepovažoval dôvody uvedené žalobkyňou týkajúce sa jej postavenia ako občianskeho združenia, ktorého cieľom je ochrana pred diskrimináciou či spôsobu jej financovania za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by nemali byť žalovaným priznané trovy konania. Argumentáciu žalobkyne, že sú žalovaní napojení na štátny rozpočet, a preto sa ich nepriznanie trov konania na rozdiel od žalobkyne nedotkne, súd nevzhliadol ako relevantnú a dôvodnú. Žalobkyňa, ktorá je občianskym združením zameraným špecificky na ochranu pred diskrimináciou, navyše napriek tvrdenému obmedzenému financovaniu právne zastúpená v konaní, si má byť vedomá toho, že v prípade neúspechu v konaní, jej vznikne povinnosť hradíť trovy konania úspešnej strane, a to podľa názoru súdu bez ohľadu, či ide o subjekt napojený na štátny rozpočet.

22.3. O výške náhrady trov konania žalovaných 1/, 2/ a 3/ rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

P o u ċ e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava III. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky

- procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V Bratislave dňa 29. júla 2022

JUDr. Katarína Mikulčíková
sudkyňa

Za správnosť vyhotovenia: